

Koncepcia
a program rozvoja telesnej kultúry
v podmienkach Bratislavského samosprávneho kraja

Koncepcia a program rozvoja telesnej kultúry v podmienkach Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2009 – 2013

Úvod

Život človeka, v ponímaní obyvateľa či už obce, veľkomesta, regiónu, alebo vlastnej krajiny, za posledné dve desaťročia bol poznamenaný výraznými celosvetovými spoločenskými zmenami. Zmenami, ktoré do všetkých oblastí spoločenského života vniesli niekoľkonásobne viac problémov v celom európskom priestore, našu krajinu nevynímajúc. Celá naša spoločnosť je nútená tieto problémy riešiť v krátkom čase a v prebiehajúcom procese, čo má za následok mimoriadne široký záber riešenej problematiky, legislatívne nedostatky, viackoľajnosť, nízku účinnosť a efektívnosť.

Ľudská činnosť, ktorá je prezentovaná vlastnými výsledkami v oblasti výchovy, vzdelávania, vedy, umenia, tvorby, rozširovania a uplatňovania duchovných a materiálnych hodnôt je kultúrou. Kultúra, ako významná oblasť spoločenského života, ktorá taktiež neustále zaznamenáva mnohé zmeny a problémy s tým súvisiace, ale je zároveň aj prostriedkom k ich riešeniu a eliminácii.

Nie iba obyčajnou reflexiou na spomínané spoločenské zmeny, ktoré naopak spoluvytvárala a tiež všeobecne významnou súčasťou kultúry človeka a spoločnosti, je telesná kultúra. Telesná kultúra (TK), ktorá zahŕňa všetky činnosti, prostriedky, podmienky a výsledky podieľajúce sa na cieľavedomom telesnom a pohybovom zdokonaľovaní sa človeka.

Účasť na zodpovedajúcom, zdravíu prospešnom telesnom pohybe patrí k právam, ktoré podľa Konvencie o zachovaní ľudských práv a základných slobôd náleží každému jedincovi bez akéhokoľvek rozlišovania pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, náboženstva, politických či akýchkoľvek iných názorov, národnosti či sociálneho pôvodu, príslušnosti k nejakej národnostnej menšine, majetku, rodu či akejkoľvek inej okolnosti.

Primeraná pohybová aktivita patrí k základným a určujúcim faktorom ovplyvňujúcim zdravie a dĺžku života, ktoré nie je možné iným spôsobom kompenzovať. Vzhľadom k stálemu znižovaniu prirodzenej fyzickej záťaže u všetkých vekových skupín občanov je preto funkcia telovýchovy a športu, ako základných prvkov telesnej kultúry, v súčasnej dobe v ich živote nezastupiteľná.

Ako najrozšírenejšia zo všetkých sociálnych aktivít prispieva telovýchova a šport k vzniku demokratických združení občanov, vedie ich k aktivite, tolerancii, rešpektu a spolupráci. Aktívny spôsob života hlavne v telovýchovnej a športovej oblasti patrí medzi najdôležitejšie a najefektívnejšie súčasti prevencie drogovej závislosti, kriminality a ďalších negatívnych sociálnych javov. Mnohým občanom so zdravotným postihnutím pomáha v ich snahe úspešne sa vyrovnáť s ich hendikepom a v integrácii do spoločnosti.

Šport a telovýchova sú prínosom aj pre ekonomiku regiónu, bez významu nie je ani vplyv športového priemyslu, služieb a organizácií na počet pracovných príležitostí.

Šport a telovýchova, obzvlášť vrcholový šport, sú vo svete v posledných rokoch výrazne ovplyvňované komercializáciou, ktorá súvisí s odmeňovaním účasti a výkonov špičkových športovcov, ich mediálnou prezentáciou a následnou popularitou zlučovanou s propagáciou a reklamou najrôznejšieho tovaru. Príklady vrcholových svetovo populárnych športovcov sa stávajú vzorom pre mládež a ostatných obyvateľov k aktívnemu telesnému pohybu.

To je tiež jeden z dôvodov, ktorý vedie vlády vyspelých krajín k vypracovaniu športovej politiky, ktorá je zameraná na zvyšovanie účasti obyvateľov na najrôznejších pohybových a športových aktivitách. Ponuky k aktívnej účasti sú zabezpečované nielen

prostredníctvom športových klubov, ale aj na regionálnej a komunálnej úrovni, pričom sa nižšie orgány verejnej správy stávajú koordinátormi týchto aktivít v rámci svojho regiónu.

V súlade s týmito prístupmi je formulovaná aj Európska charta športu a Kódex športovej etiky, ktorých princípy rešpektuje väčšina vlád európskych krajín. Ich obsah tvorí doporučenie vládám členských krajín Rady Európy v rozhodujúcich smeroch organizácie a podpory športu.

Národný program rozvoja športu (NPRŠ), schválený vládou SR v septembri 2001, definuje hlavné oblasti, ciele a opatrenia pre rozvoj športu v SR. Je základným, stále jediným platným programovým dokumentom v oblasti telovýchovy a športu, ktorý predpokladá realizáciu v rokoch 2001 až 2010 a ktorého plnenie garantuje vláda.

Už uznesenie vlády SR k schváleniu NPRŠ ukladá Ministerstvu školstva odporučiť občianskym združeniam a samosprávnym krajom realizovať NPRŠ v svojich podmienkach. Ďalej tiež v spolupráci so samosprávnymi orgánmi zabezpečiť koordináciu realizácie NPRŠ , s osobitným zreteľom na šport pre všetkých a športovo-talentovanú mládež. A čo uvádza samotný NPRŠ, ktorý bol aj zásadným pilierom pri rozpracovaní našej predchádzajúcej Koncepcie rozvoja telesnej kultúry v podmienkach BSK od roku 2002 ? Prioritne sa celým týmto programom vo všetkých oblastiach, viac alebo menej výrazne, prelína snaha o prenos časti riadiacich, rozhodovacích kompetencií vrátane finančného zabezpečenia z celoštátnych spolkových orgánov a organizácií na úroveň regionálnych orgánov, dnes už aj v súvislosti so zákonom č.416/2001 Z.z., hlavne krajskej samosprávy, ale aj na obce a mestá a zvýšiť tak podporu subjektov zabezpečujúcich telovýchovnú a športovú činnosť na miestnej a regionálnej úrovni.

Práve na tejto ideovej báze, spolu s hlavnou ideou deklarovanou taktiež v NPRŠ, zjednotiť sily, všetky záujmy a subjekty telovýchovného a športového hnutia, štátne orgány, mimovládne organizácie, školy, občianske združenia, verejnú správu a aj podnikateľskú sféru, je postavený nami predkladaný návrh Koncepcie a programu rozvoja športu v BSK v rokoch 2009 – 2013.

1. Obsahové východiská návrhu koncepcie

A. Vymedzenie pojmov, terminológia

Na základe nejednotného a neprinciálneho vymedzenia pojmov a terminológie v oblasti telesnej kultúry je nielen v našej krajine rozporuplnosť v používaní termínov pri pomenovaní všetkých javov súvisiacich v celej šírke s telesnými a pohybovými aktivitami človeka, skupiny.

Základným pojmom v oblasti telesnej kultúry, ale aj základným spôsobom existencie človeka je pohyb. Pohyb sa stal predmetom zvláštneho záujmu spoločnosti, a tak vznikali a vznikajú organizácie a masové hnutia, ktoré dokumentujú ako životnú potrebu pohybu, tak aj záujem ľudí vykonávať pohybové činnosti.

T e l e s n á k u l t ú r a je organizovaná alebo neorganizovaná, individuálna alebo skupinová činnosť súvisiaca s telovýchovnou, turistickou, športovou a pohybovo-rekreačnou aktivitou.

Š p o r t p r e v š e t k ý c h je rekreačná aktivita uskutočňovaná rôznymi formami telesných cvičení i ďalšími záujmovými pohybovými činnosťami.

V ý k o n n o s t n ý a v r c h o l o v ý š p o r t sú činnosti vymedzené pravidlami, osvojené v tréningovom procese, uskutočňované v súťažiach a organizované na zásadách dobrovoľnosti.

Š p e c i a l i z o v a n á č i n n o s ť v oblasti telesnej kultúry je činnosť, ktorú vykonávajú tréneri, cvičitelia, inštruktori, rozhodcovia, jej súčasťou je aj príprava odborníkov na úseku telesnej kultúry, vedeckovýskumná činnosť, zabezpečovanie zdravotných, materiálno-technických a iných podmienok potrebných pre rozvoj danej oblasti.

Celosvetovo je dnes termín „telesná kultúra“, zahŕňajúca **t e l e s n ú v ý c h o v u** (výchovná zložka, ktorej úlohou je všestranne rozvíjať a upevňovať zdravie, naučiť a zdokonaľovať pohybové schopnosti, je tiež zámernou pohybovou aktivitou vedúcou k rozvoju a udržovaniu fyzickej zdatnosti), **š p o r t** (slobodná dobrovoľná aktivita súťažného typu, charakterizovaná výkonovou motiváciou vo vymedzenej pohybovej činnosti podľa platných pravidiel) aj **p o h y b o v ú** (telocvičnú) **r e k r e á c i u** (pohybovú – telocvičnú – aktivitu, zodpovedajúcu potrebe regenerácie síl a aktívneho odpočinku) nahradzovaný zastrešujúcim termínom „šport“.

Šport zahrňuje všetky formy pohybovej aktivity, ktorých cieľom je, prostredníctvom príležitostnej alebo organizovanej činnosti preukázať alebo zvýšiť telesnú zdatnosť a duševnú pohodu ľudí, formovať sociálne vzťahy alebo dosiahnuť výkon v súťažiach na všetkých úrovniach (Európska charta o športe, 1992).

B. Zabezpečenie športu

V SR je šport významným spôsobom podporovaný **v e r e j n ý m s e k t o r o m**. Ten je špecifikovaný v šiestich sférach, ktoré majú, nezaťažené byrokratickými organizačnými schémami verejnej správy, zabezpečovať tieto skupiny činností :

- sféra spoločenských potrieb (ktorá rozlišuje verejnú správu, políciu, justíciu a armádu)
- sféra odvetví rozvoja človeka (školstvo, kultúra, telesná kultúra, zdravotníctvo, sociálne služby)
- sféra poznatkov a informácií (veda a výskum, informácie a informačné technológie vrátane masmédií)
- sféra technickej infraštruktúry (doprava, spoje, energetika, voda, odpady, atď.)
- sféra súkromných statkov (bývanie, ostatné súkromné statky)
- sféra existenčných istôt (zamestnanosť, sociálne zabezpečenie)

Oblasť športu je obsiahnutá predovšetkým vo sfére odvetví rozvoja človeka – telesná kultúra, kde participuje v oblasti školstva, zdravotníctva a kultúry. Odtiaľ tiež plynie zahrnutie športu v kapitole štátneho rozpočtu v rozpočtovom určení Ministerstva školstva SR.

Verejný sektor, a v ňom predovšetkým obecné samosprávy, je predurčený k tomu, aby prostredníctvom verejných statkov a verejných prostriedkov, pozitívne spolupôsobil na rozvoj ľudského potenciálu, ktorý je rozhodujúcim faktorom k dosiahnutiu všeobecne vyššej životnej úrovne v budúcnosti.

Telovýchovné aktivity a komerčný šport sú súčasťou komplexu služieb, ktoré nielenže pôsobia v zmysle obnovy a regenerácie ľudského potenciálu, ale predovšetkým intenzívne spolupôsobia v oblasti hospodárskej, predovšetkým v oblastiach regionálnej a verejnej ekonomiky. V tomto zmysle podpora podnikateľských aktivít športu v podobe grantov, určených na činnosť občianskych združení, ale aj súkromného podnikania, v tejto oblasti zlepšuje účinnosť nielen obecných prostriedkov do športu a rekreácie, ale zvyšuje tiež viditeľnosť a dosah týchto prostriedkov pre každého občana, navštevujúceho príslušné zariadenia v blízkom dosahu svojho pracoviska, či bydliska.

Pri podnikateľských – komerčných aktivitách športu, rekreácie obvykle dochádza k účinnejšiemu využívaniu poskytovaných prostriedkov (grantov, dotácií), ako u projektov nevládneho, neziskového charakteru, pretože v neziskovom sektore nie sú ešte plne uplatňované pravidlá normatífov, noriem, noriem spotreby a výsledná služba nie je plne trhovo kvantifikovaná, navyše jej poslanie spočíva v úžitku, nie v zisku. Podnikateľský sektor však nikdy svojimi aktivitami nemôže nahradiť obrovskú silu, systematickú previazanosť a užitočnosť spolkov, dobrovoľných organizácií, združení, nadácií atď., teda tých, ktorí sa organizujú na neziskovej báze.

V SR šport organizujú, rozvíjajú a finančne zabezpečujú:

- Výbor pre vzdelanie, vedu, mládež a šport NR SR
- Ministerstvo školstva SR, ako ústredný orgán štátnej správy na úseku starostlivosti o šport
- Vyššie územné celky, Krajské školské úrady
- rezortné pracoviská (ÚIPŠ, ŠPÚ, NŠC)
- ostatné rezorty (MO SR, MV SR, MZ SR, MH SR)
- všetky stupne a druhy škôl
- občianske združenia v oblasti športu
- TJ a kluby, športové zväzy
- iné organizácie
- obce
- podnikatelia v oblasti športu
- neorganizovaní účastníci rôznych aktivít

Úlohy v oblasti športu v Bratislavskom samosprávnom kraji (BSK) zabezpečuje Úrad BSK predovšetkým prostredníctvom Odboru školstva, mládeže a športu. Referát športu na tomto odbore predovšetkým vypracúva dlhodobú koncepciu rozvoja športu v BSK, návrh rozpočtu športu v BSK na príslušný rok, koordinuje a metodicky usmerňuje činnosť a aktivity obcí, škôl, športových a iných subjektov zabezpečujúcich úlohy v oblasti regionálneho športu.

Referát športu tiež organizuje, riadi, podporuje akcie, podujatia, súťaže, vypracúva, realizuje, koordinuje a kontroluje projekty realizované v oblasti športu v BSK. Ďalej tiež kontroluje účelnosť využívania finančných prostriedkov poskytnutých na regionálny šport zo štátneho rozpočtu a z rozpočtu BSK. Referát športu tiež spolupracuje s Komisiou školstva, kultúry, mládeže a športu Zastupiteľstva BSK vo všetkých otázkach dotýkajúcich sa oblasti športu.

Realizáciu úloh v oblasti športu, v zmysle platnej legislatívy a vlastných podmienok, zabezpečuje v BSK tiež Magistrát hl. m. SR Bratislavy, mestské časti mesta Bratislavy, ostatné mestá a obce BSK, športové subjekty s regionálnou, alebo miestnou pôsobnosťou na území BSK.

C. Legislatíva, programové dokumenty a kompetencie v oblasti športu

Napriek absencii unifikovanej právnej úpravy športu v práve Európskej únie je šport predmetom zvyšujúceho sa záujmu jej orgánov.

Komisia Európskych spoločností zdôraznila nasledovné úlohy súčasného športu :

- výchovnú
- zdravotnú, sociálnu
- kultúrnu
- rekreačnú
- komerčnú

Z práva Európskej únie vyplývajú pre Slovenskú republiku viaceré podnety pre vnútroštátnu úpravu, aby táto korešpondovala s komunitárnou právnou úpravou, s judikatúrou Európskeho súdneho dvora k základným slobodám, s právom hospodárskej súťaže, ako aj s ďalšími súvisiacimi oblasťami (vzdelávanie, verejné zdravie, profesionalizácia športovcov a športových klubov, ochrana mladých, podpora handicapovaných športovcov a ďalšie).

Okrem komunitárneho práva má z medzinárodného hľadiska veľký význam aj právna úprava športu v rámci Rady Európy. Táto sa sústreďuje predovšetkým na podporu športu pre všetkých (Európska charta športu z roku 1992, ktorá zakotvuje právo na šport) a medzinárodné presadzovanie témy zdravia športovcov a bezpečnosti divákov športových súťaží. Pre Slovenskú republiku sú v tomto smere dôležité a právne závažné dve medzinárodné zmluvy. Európsky dohovor k diváckemu násiliu a nevhodnému správaniu pri športových podujatiach, predovšetkým futbalových stretnutiach a Dohovor proti dopingu.

Vymedzenie vzájomných vzťahov pri výkone štátnej správy a športovej samosprávy nevytvára normatívny základ pre transparentnú štátnu podporu športu ako celku.. Uvedené sa prejavuje na jednej strane nejasnými kritériami pre prerozdelenie finančných prostriedkov z verejných zdrojov určených na podporu športu a na druhej strane neprehľadnou sieťou občianskych združení snažiacich sa o zjednotenie rôznych záujmov jednotlivých druhov športu. Chýba tiež jasná inštitucionálno-organizačná báza výkonu športovej činnosti. Jej prenechávanie na existujúce športové inštitúcie ešte viac zneprehľadnilo systém využívania podpory športu z verejných zdrojov. Značným nedostatkom je aj absencia právneho základu koncepcie regionálnej decentralizácie podpory športu pre všetkých.

Súčasná právna úprava nerieši komplexne ani oblasť priamej a nepriamej podpory športu, a osobitne športu pre všetkých. Nevytvára ani reálne zákonné predpoklady pre viac-zdrojové financovanie, čo sa osobitne negatívne prejavuje v absencii právnej úpravy sponzorstva (Slovensko tu patrí k malému počtu krajín, ktorým takáto právna úprava chýba).

Dňa 2. júla 2008 Národná rada Slovenskej republiky schválila **zákon č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov** s účinnosťou 1. septembra 2008. Tento zákon upravuje:

- a) úlohy v oblasti štátnej podpory vrcholového a výkonnostného športu, starostlivosti o športové talenty a športovania detí mimo školského vyučovania,
- b) organizáciu prípravy športovcov na reprezentáciu Slovenskej republiky,
- c) opatrenia v boji proti dopingu v športe a postavenie Antidopingovej agentúry Slovenskej republiky,
- d) rozhodovanie sporov v športe,
- e) zriadenie a správu informačného systému verejnej správy o športe

Zákon č. 288/1997 Z. z. o telesnej kultúre a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov, ako ďalšia právna norma, ktorá upravuje otázky športu sa zameriava najmä na vymedzenie úloh štátnej správy, samosprávy a športovej samosprávy v oblasti telesnej kultúry, zaoberá sa niektorými pravidlami pri výkone vzdelávacej činnosti v oblasti športu a napokon niektorými zdrojmi financovania športu.

V § 6 vymedzuje pre samosprávny kraj tieto úlohy:

- a) rozpracúva koncepciu a program rozvoja telesnej kultúry na podmienky kraja,
- b) podporuje organizovanie športových podujatí a iných aktivít telesnej kultúry regionálneho, celoštátneho alebo medzinárodného významu v kraji,
- c) podporuje výstavbu a prevádzkovanie športových zariadení v školách, ktorých je zriaďovateľom, a v spolupráci s obcami, s občianskymi združeniami a s národnými športovými zväzmi aj športovej infraštruktúry v kraji,
- d) rozvíja starostlivosť o telesnú kultúru v školách, ktorých je zriaďovateľom, a podporuje školské športové súťaže a využívanie športových zariadení na telesnú kultúru obyvateľstva mimo času vyučovania

V súvislosti s úlohami uloženými samosprávnym krajom v oblasti regionálneho športu a z hľadiska poslania, naplnenia obsahu, cieľa a úloh predkladaného návrhu koncepcie, pri jej spracovaní sme vychádzali z týchto právnych noriem, dokumentov, záväzných v SR a EÚ:

- zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky
- zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov
- zákon č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- zákon č. 288/1997 Z. z. o telesnej kultúre a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
- zákon č. 453/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
- zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení,
- zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a znení a doplnení niektorých predpisov,
- zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby,
- zákon č. 83/1990 Z. z. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov,
- dohovor 336/2000 - Európska charta miestnej samosprávy,
- dokument Národný program rozvoja športu v SR
- dokument Európska charta o športe,
- dokument Milénium - národný program rozvoja výchovy a vzdelávania v SR,
- dokument Národná správa o štátnej politike vo vzťahu k deťom a mládeži v SR,
- dokument Národný program boja proti drogám,
- dokument Národný program podpory zdravia.

Pri tvorbe materiálu sme analyzovali a zapracovali výstupy z:

- odporúčaní zasadnutí komisie školstva, kultúry, mládeže a športu, zastupiteľstva BSK
- materiálu „Návrh obsahových východísk k legislatívnemu zámeru zákona o športe“,
- konzultácií so zástupcami verejnej správy, obecnej samosprávy, mimovládnych organizácií, Národného športového centra, FTVŠ UK a občianskych združení

Transformáciou verejnej správy s prínosom demokracie a plurality, v súlade s decentralizačnou politikou Slovenska, v hlavnej miere počnúc rokom 2002, dochádza aj v oblasti riadenia zabezpečovania športu k významnému prerozdeleniu a presunu kompetencií. Tento proces, jednoznačne determinovaný súčasným stavom, je charakteristický dezintegráciou, neustálym hľadaním ciest a spôsobov k vzájomnej spolupráci medzi štátnymi orgánmi, regionálnou, miestnou a záujmovou samosprávou s problémami vyplývajúcimi hlavne z nedostatočnej interpretácie prerozdelenia kompetencií.

1. Splnomocnenec vlády pre mládež a šport, na základe návrhu jeho štatútu má postavenie poradného orgánu vlády a podľa rozhodnutí vlády zabezpečuje koordináciu plnenia úloh v oblasti starostlivosti o telesnú kultúru mládeže a šport, ktoré pre orgány štátnej správy, samosprávne kraje, obce a občianske združenia vyplývajú z právnych predpisov.

Pre rozvoj regionálneho športu a z hľadiska právomocí a úloh samosprávneho kraja je zo štatútu splnomocnenca, ktorý upravuje jeho postavenie, úlohy, právomoci, zodpovednosť, zásady jeho činnosti a tiež jeho vzťahy k orgánom štátnej správy a územnej samosprávy, občianskym združeniam a iným právnickým osobám, je najzávažnejších niekoľko jeho ustanovení.

Predovšetkým, že splnomocnenec na základe podnetov orgánov štátnej správy, územnej samosprávy, občianskych združení a ďalších organizácií zabezpečuje pre vládu vypracúvanie návrhov

- a) koncepčných materiálov v oblasti štátnej starostlivosti o telesnú kultúru mládeže a šport,
- b) materiálov o výstavbe, údržbe a využití ihrísk, štadiónov a celkovej športovej infraštruktúry,
- c) analýz uplatňovania právnych predpisov v oblasti starostlivosti o telesnú kultúru mládeže a šport a podnetov na ich zmenu a doplnenie.

2. Ministerstvo školstva SR ako ústredný orgán štátnej správy pre oblasť športu:

- a) organizuje a kontroluje uskutočnenie štátnej politiky v oblasti športu a koordinuje činnosť ostatných orgánov verejnej správy a iných právnických osôb pri jej uskutočňovaní,
- b) riadi a kontroluje výkon štátnej správy v oblasti športu a spravuje informačný systém,
- c) zabezpečuje financovanie športu zo štátneho rozpočtu a kontroluje efektívne využívanie prostriedkov zo štátneho rozpočtu vynaložených na šport,
- d) pripravuje v súčinnosti s inými orgánmi verejnej správy a s inými právnickými osobami, ktoré plnia úlohy v oblasti športu, a predkladá vláde návrh Národného programu športu a iné koncepcie týkajúce sa športu,
- e) koordinuje uskutočňovanie Národného programu športu a vykonáva dohľad nad jeho uskutočňovaním,
- f) utvára podmienky na rozvoj športu a na výber a prípravu športových talentov a športovcov na športovú reprezentáciu,
- g) zabezpečuje v súčinnosti s národnými športovými zväzmi činnosť a financovanie športového strediska starostlivosti o športové talenty a prípravy športovcov na športovú reprezentáciu, ktoré je v jeho pôsobnosti,
- h) podporuje výchovu a vzdelávanie v oblasti športu a schvaľuje Jednotný vzdelávací systém odborníkov v športe v SR,
- i) podporuje organizovanie významných medzinárodných športových podujatí,
- j) poskytuje súčinnosť pri budovaní športovej infraštruktúry osobitného významu,
- k) zostavuje antidopingový program, zverejňuje zoznam dopingových látok a zoznam dopingových látok na liečebné účely,

l) zriaďuje, alebo spoluzriaďuje organizácie na plnenie úloh v oblasti športu, najmä na prevádzkovanie informačného systému, na vzdelávanie športových odborníkov a na rozvoj vedy a výskumu v športe.

Rada ministra školstva Slovenskej republiky pre šport:

Odborný poradný a iniciatívny orgán ministra školstva SR pre šport, ktorého hlavným poslaním je odborné posudzovanie a predkladanie návrhov najmä v oblasti:

- legislatívy športu,
- ekonomiky športu,
- riadenia a financovania na regionálnej úrovni,
- vzdelávania, vedy a výskumu v oblasti športu,
- vrcholového športu, športu pre všetkých, školského športu, športu detí a mládeže a športu zdravotne postihnutých športovcov,
- medzinárodnej spolupráce v oblasti športu.

3. Ministerstvo obrany SR a ministerstvo vnútra SR v súčinnosti s národnými športovými zväzmi zabezpečujú vo svojej pôsobnosti rozvoj športu, prípravu športových talentov a športových reprezentantov v rezortných športových strediskách.

4. Ministerstvo zdravotníctva SR sa v spolupráci s Úradom verejného zdravotníctva SR podieľa na príprave koncepcie a programu rozvoja TK, vrátane celospoločenských a regionálnych programov verejného zdravia zameraných na životný štýl, na zdravú výživu a na prevenciu rizikových faktorov.

5. Ministerstvo hospodárstva SR v rámci svojej pôsobnosti utvára podmienky na rozvoj telesnej kultúry, najmä zabezpečovaním potrieb a služieb v oblasti cestovného ruchu.

6. Samosprávny kraj

- a) rozpracúva koncepciu a program rozvoja telesnej kultúry na podmienky kraja,
- b) podporuje organizovanie športových podujatí a iných aktivít TK regionálneho, celoštátneho alebo medzinárodného významu v kraji,
- c) podporuje výstavbu a prevádzkovanie športových zariadení v školách, ktorých je zriaďovateľom a v spolupráci s obcami, s občianskymi združeniami a s národnými športovými zväzmi aj športovej infraštruktúry v kraji,
- d) rozvíja starostlivosť o TK v školách, ktorých je zriaďovateľom, a podporuje školské športové súťaže a využívanie športových zariadení na TK obyvateľstva mimo času vyučovania.

Z hľadiska plnenia úloh v oblasti športu sú pre samosprávny kraj smerodajné a záväzné aj ustanovenia zákona č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov upravujú pôsobnosť samosprávneho kraja, v § 1 uvádza v bode : (5) „Samosprávny kraj je právnická osoba, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami, zabezpečuje a chráni práva a záujmy svojich obyvateľov“.

V § 4 uvádza, že:

„Samosprávny kraj pri výkone samosprávy sa stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov. Pritom najmä (z hľadiska oblasti športu):

- a) zabezpečuje tvorbu a plnenie programu sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja územia samosprávneho kraja,
- b) koordinuje rozvoj telesnej kultúry a starostlivosť o mládež

7. Obec

- a) rozpracúva koncepciu a program rozvoja TK samosprávneho kraja na podmienky obce,
- b) podporuje organizovanie športových podujatí a iných aktivít TK v obci,
- c) podporuje výstavbu a prevádzkovanie športových zariadení v školách, ktorých je zriaďovateľom a v spolupráci s občianskymi združeniami aj športovej infraštruktúry v kraji,
- d) rozvíja starostlivosť o TK v školách, ktorých je zriaďovateľom, a podporuje školské športové súťaže a využívanie športových zariadení na TK obyvateľstva mimo času vyučovania.

Obec utvára podmienky na rozvoj telesnej kultúry, najmä na rozvoj športu pre všetkých a podporuje organizovanie telovýchovných, turistických a športových podujatí, vykonáva výstavbu, údržbu a správu športových obecných zariadení.

8. Občianske združenia a iné právnické osoby

- (1) Občianske združenia a iné právnické osoby vyvíjajú svoju činnosť na základe svojich záujmov a potrieb a s ohľadom na koncepciu rozvoja telesnej kultúry.
- (2) Občianske združenia a iné právnické osoby sa na základe dohody spolupodieľajú na zabezpečovaní niektorých úloh telesnej kultúry, ktoré podľa zákona o telesnej kultúre vykonávajú ústredné orgány štátnej správy.

2. Analýza súčasného stavu a návrh princípov a opatrení rozvoja športu

Vo všeobecnej rovine, zahŕňajúc okrajovo všetky podstatné oblasti športu, okruhy problémov s nimi súvisiace a náznakovo aj spôsoby ich riešenia, teda základnú analýzu súčasného stavu športu v SR, predkladá už programové vyhlásenie vlády SR v časti zameranej na oblasť mládeže a športu.

Postavenie športu v našej spoločnosti je poznačené nepriaznivým vývojom po roku 1989. S transformáciou spoločnosti a zmenou financovania občianskych združení odpadol dôvod preferovať záujmy organizovanej telovýchovy – rekreačného a výkonnostného športu. Rozvoj pohybových trendov vo svete sa v posledných desaťročiach vyvíjal v súlade s rastúcou potrebou aktivizovať obyvateľov k pravidelnému pohybu, teda rástol smerom k budovaniu pohybových zariadení pre mládež aj dospelých. U nás však šiel opačným smerom a rozsah zariadení a plôch klesol na tretinu pôvodnej hodnoty 60. rokov minulého storočia.

Nielen spôsob financovania, ale aj vznik množstva subjektov s následkom neprehľadnej organizačnej štruktúry v spolkovvej sfére, neefektívne spravovanie majetku záujmovou samosprávou mali za následok kumuláciu neriešených problémov, ktoré vyústili do deštrukcie záujmovej samosprávy. Vnímanie športu verejnosťou je deformované i často frekventovanými a medializovanými negatívnymi procesmi a javmi.

Mimoriadne problematiku dosiahnuť konsenzus tiež v týchto otázkach je aj na základe neprehľadnej štruktúry a atomizácie športového hnutia, kde sa väčšinou riešia iba odvetvové záujmy bez vzájomnej koordinácie a definovaného cieľa. Imperatívom pre záujmovú samosprávu je jej zjednotenie na základných spoločne definovaných cieľoch, čo predpokladá intenzívnu a korektnú komunikáciu. Prostredníctvom verejne akceptovaného subjektu môže záujmová samospráva nielen aktívne vstúpiť do procesu tvorby nového zákona o športe, ovplyvňovať rozhodnutia verejnej správy v oblasti starostlivosti o šport, ale predovšetkým podstúpiť aj proces vlastnej reinkarnácie, v jej správnom a verejne prospešnom ponímaní.

S uvedeným súvisí aj fakt, že reálna transformácia športu v SR začala až v roku 2004, keď Ministerstvo školstva SR prestalo financovať dovtedy najväčší športový spolok . Slovenské združenie telesnej kultúry.

Transformačné procesy výrazne ovplyvnil aj projekt decentralizácie štátnej správy, a to predovšetkým v riadení oblasti športu na všetkých úrovniach. Nie všetky zainteresované subjekty sa stotožňujú s definovanými procesmi, respektíve reagujú na zmenenú situáciu s rozdielnou efektivitou. Výrazne napomôcť riešeniu zložitej situácie by mal tiež nový zákon o športe.

V obsahovej oblasti sa procesy v športe riadia predovšetkým v zmysle základného programového dokumentu – Národného programu rozvoja športu v SR na roky 2001 – 2010. V rámci transformačných procesov výrazne rezonuje problematika prerozdelenia podpory z verejných zdrojov na výber, výchovu talentov s cieľom propagácie SR (starostlivosť o talenty, výkonnostný a vrcholový šport, reprezentácia) a na aktivity podporujúce formovanie zdravého životného štýlu, zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva, prevenciu negatívnych javov v spoločnosti a zmysluplné využívanie voľného času.

Vzhlľadom na sociálne postavenie väčšiny populácie sa výrazne prejavuje pokles záujmu o platené športové a telovýchovné aktivity a služby, respektíve presun záujmu na finančne menej náročné aktivity. Vo vzťahu k týmto skupinám by mal štát prevziať na seba rozumnú mieru kompenzácie nákladov na športovanie, hlavne v prípade mladej a strednej generácie, aby sa zabezpečila ich dostupnosť. Plnenie týchto funkcií je reálne hlavne na úrovni miestnych orgánov štátnej správy, samosprávy miest, obcí a vyšších územných celkov. Okrem toho by mal štát zabezpečovať dostupnosť telovýchovných a športových aktivít pre

školo povinnú mládež, ako aj pre študentov na stredných a vysokých školách. Je to otázka fyzickej zdatnosti a zdravotného stavu mladej generácie, ktorý je už dnes značne ohrozený.

Z vyjadrení zástupcov subjektov participujúcich na plnení úloh v oblasti športu vo všetkých sférach, takmer jednotne zaznieva názor o nízkej účinnosti a neefektívnosti terajšieho systému riadenia športu, predovšetkým príslušnej sekcie MŠ SR, ale aj strešných organizácií záujmovej samosprávy. Riadenie a zodpovednosť za plnenie úloh v oblasti športu v SR sú zákonne prerozdelené medzi orgány štátnej správy, územnej, miestnej a záujmovej samosprávy. Negatívom v súčasnosti sa javí málo pružné prispôsobovanie sa systému riadenia športu ako celku meniacim sa podmienkam v prebiehajúcich procesoch decentralizácie.

Organizačné zázemie pre praktickú realizáciu určitej časti regionálneho športu, vytváranie podmienok pre činnosť niektorých regionálnych a miestnych subjektov športovej samosprávy v BSK, od roku 2004 do roku 2008 zabezpečovalo s podporou MŠ SR **Krajské športové centrum Bratislava**. Toto občianske združenie s cieľom zastrešiť regionálnu športovú samosprávu bolo vytvorené na báze **Bratislavského združenia telesnej kultúry**, ktoré v Bratislave zabezpečuje rozvoj športu prostredníctvom viac ako 200 telovýchovných jednôt a klubov a 24 športových a telovýchovných zväzov, spolu s 13 krajskými športovými zväzmi, zväzmi technických športov a **Oblasťným združením telesnej kultúry Bratislava – vidiek**. Toto oblastné združenie po športovej linke z časti zastrešuje okresy Malacky, Pezinok, Senec. Jeho členmi v priebehu jeho existencie bolo cca 91 TJ a klubov, ale hlavne v súvislosti s oslabením vplyvu SZTK, prakticky už nevykonáva svoju činnosť.

Pre lepšie zviditeľnenie a pochopenie celkového zázemia športu v Bratislavskom samosprávnom kraji uvádzame jediný oficiálny údaj o počte registrovaných športových občianskych združeniach, vrátane aj vyššie uvedených, podľa registra Ministerstva vnútra a jeho členenia na **športové subjekty v BSK**:

celoslovenské - 169
okresné – 8
oblastné – 15
mestské – 26
historický šport – 23
bojové – 101
iné športové – 138
telovýchovné jednoty – 124
športové kluby – 283
kluby – 985
oddiely – 20
letectvo a parašutizmus – 13
camping, caravan, motorizmus – 120
turistické – 43
iné telovýchovné - 41

Je to celkom **2 109 registrovaných športových občianskych združení na území BSK**. Na upresnenie uvádzame, že pre uvedené subjekty zo zákona nevyplýva žiadna povinnosť nahlasovania ukončenia činnosti a teda aj registrácie. V skutočnosti preto je pravdepodobné a aj praktická činnosť v oblasti športu to neustále preukazuje, že časť z uvedeného počtu už nevyvíja žiadnu alebo len minimálnu činnosť.

Ďalej pri posudzovaní sféry športu aspoň z hľadiska počtu subjektov je potrebné si uvedomiť, že občianske združenia sú síce najpočetnejšou, ale nie jedinou právnickou formou

športového subjektu, kde sú ešte začlenené napr. aj spoločnosti s ručením obmedzeným, akciové spoločnosti a iné.

Evidencia Asociácie telovýchovných jednôt a klubov, ako jediná dostupná, zastupujúca najväčší počet subjektov vo sfére regionálneho športu uvádza, že TJ a kluby v našom kraji plnia úlohy pre zabezpečenie podmienok pre dobrovoľne organizovanú činnosť vo viac ako 46 športových odvetviach, v 3 odvetviach športu pre všetkých v 12 odvetviach technických športových činností, do ktorých je v pravidelnom športovom tréningu zapojených viac ako 35 tisíc členov, z toho viac ako 20 tisíc v mládežníckom veku.

Spravujú a udržiavajú vlastné, ale aj prenajaté športové zariadenia – ihriská, telocvične, športové haly pre organizovanú športovú činnosť vlastných členov, partnerské organizácie a iných záujemcov.

Možnosti uskutočňovať športové aktivity v kraji a najmä v Bratislave sú determinované množstvom športovísk, ktoré sú k dispozícii, ich rôznorodosťou, ich kvalitou, ich prístupnosťou širokej verejnosti. Skladba a počet telovýchovných objektov a zariadení, a to bez ohľadu na ich vlastníka (resp. prevádzkovateľa), je maximálne nepostačujúca a nie je v súlade s potrebami tých športových odvetví, ktoré majú v Bratislave dlhoročnú tradíciu a výsledky a je o ne medzi mládežou záujem. Ide predovšetkým o futbal, ľadový hokej, basketbal, hádzanú, volejbal, plávanie, stolný tenis, tenis a niektoré ďalšie odvetvia.

V predchádzajúcom texte sme už poukázali na markantné negatíva už dlhodobého stavu slovenského športu v súvislosti s absenciou jasnej, pragmatickej inštitucionálno – organizačnej bázy spojenej s riadením, koordináciou športu ako celku, s nedostatočnou interpretáciou prerozdelenia kompetencií, ale spojenej aj so samotným výkonom športovej činnosti.

Tieto nami vymedzené negatíva sú vzájomne sa podmieňujúce aj s nevyhovujúcou situáciou v rámci zabezpečenia informovanosti hlavne riadiacich a výkonných pracovníkov v oblasti športu, ale aj širokej verejnosti. Je to jednoznačne spôsobené nedostatočným plnením úlohy vybudovať informačný systém telesnej kultúry s cieľom zberu, aktualizácie, spracovania, vyhodnotenia a sprístupnenia potrebných údajov z oblasti športu, ďalej tvorba údajov, ukazovateľov, štatistických a iných informácií.

Najväčším nedostatkom v oblasti informačnej databázy hlavne z pohľadu rozvoja regionálneho športu je už dlhodobá absencia pasportizácie telovýchovných objektov, či už na celoslovenskej alebo na regionálnej úrovni. Preto aj hodnotenie súčasného stavu nemôžeme objektívnejšie podložiť dostatkom hodnovernejších informácií, faktov a argumentov.

Školská telesná výchova a školský šport

Z historického hľadiska môžeme termín šport odvodiť od latinského slova disportare = baviť sa, stráviť príjemne voľný čas.

S ktorou vekovou kategóriou a s ktorou oblasťou športu je najprirodzenejšie si spájať význam uvedeného slovenského ekvivalentu, ak nie s deťmi a mládežou a školskou povinnou a záujmovou telesnou výchovou a športovou činnosťou.

Ako je možné potom chápať v súčasnosti dospelých, hlavne prepojených akýmkoľvek spôsobom so sférou športu, ktorí deti a mládež v porovnaní s minulosťou vnímajú a registrujú ako prepadajú pasívnemu spôsobu života, pre ktorý je typická obmedzená telesná aktivita, vysedávanie pri televízoroch, počítačoch, v najhoršom ako konzumentov rôznych zdraviu škodlivých látok.

Potvrdením tejto skutočnosti je dlhodobý stav, že pohybové aktivity predstavujú náplň voľného času zhruba iba u desiatich percentách detí a mládeže, a to aj napriek tomu, že majú evidentne k športu kladný vzťah.

Nasledujúca tabuľka zobrazuje TV zariadenia základných škôl v Bratislavskom kraji využívané školou podľa vlastníctva.

Telovýchovné zariadenia využívané ZŠ

Kraj	počet zariadení	v tom vo vlastníctve					vlastníctvo danej školy v %
		danej školy	inej školy	mesta	TJ, iného OZ	súkromníka	
Bratislavský	780	504	120	98	49	9	64,6

V Bratislavskom kraji je vo vlastníctve škôl evidovaných najviac telocviční (129) nasledovali viacúčelové otvorené ihriská (69) volejbalové ihriská (57) a basketbalové ihriská (49). V tomto kraji nemali ZŠ vo svojom vlastníctve nekrytý bazén a zimný štadión.

Nástupom do školy u detí **mladšieho školského veku**, sedenie v školskej lavici prináša dovedy nepoznané zaťaženie s následkami rôznych deviácií chrbtovej osy. Aj zo zdravotných hľadísk, ale aj z dôvodu nepomeru pohybových aktivít k plneniu si iných povinností a záujmov v rámci denného režimu určitou psycho – hygienickou náhradou by mala byť povinná školská telesná výchova, ako základ pre osvojenie si pohybových schopností, zručností, formujúci vzťah k zdravému životnému štýlu. Za veľmi negatívny môžeme považovať moment, že už v tomto období sa objavuje cca 11% detí, ktoré sa nezúčastňujú hodín TV, pričom takmer polovica na to nemá zdravotný dôvod.

Žiaci zaradení do nepovinných predmetov na štátnych ZŠ

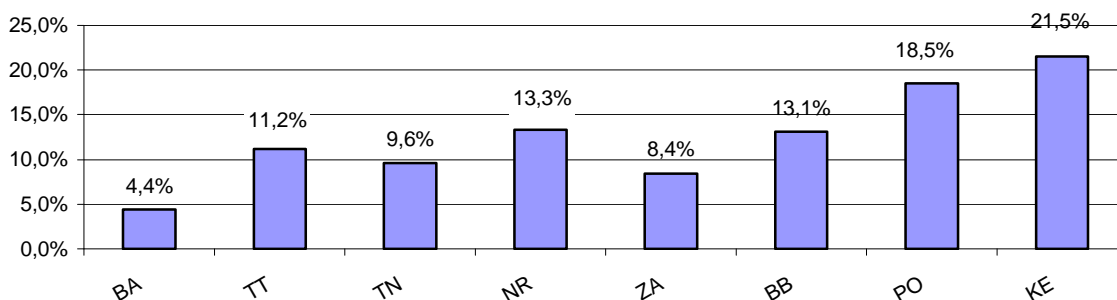
Kraj	Pohybová príprava	Pohybová a športová výchova	Športová príprava	Telesná výchova	TV oslab.	Plávanie	Počet žiakov spolu
Bratislavský	447	13	172	0	0	0	632

Žiaci nepovinných predmetov v ZŠ cirkevných

Kraj	Pohybová príprava	Pohybová a športová výchova	Športová príprava	Počet žiakov zaradených do týchto predmetov
Bratislavský	19	0	79	98

Na súkromných základných školách sa v školskom roku 2006/2007 nepovinné predmety v oblasti telesnej kultúry (výchovy) nevyučovali.

Percentuálne rozloženie žiakov zaradených do nepovinných predmetov v oblasti TK podľa krajov

Najnižší počet žiakov ZŠ zaradených do nepovinných predmetov oblasti telesnej kultúry v rámci SR zaznamenáva Bratislavský kraj (632/4,4%).

U detí **stredného a staršieho školského veku** je potrebné osobitný dôraz klásť na vývinové zákonitosti. Práve v tomto období je potrebné venovať zvýšenú pozornosť vytváraniu stereotypu potreby pohybu v rámci kompenzácie na celodenné zaťaženie.

Telovýchovné zariadenia využívané SŠ

Kraj	Počet využívaných zariadení	v tom vo vlastníctve					súkromníka
		danej školy	%	inej školy	mesta	TJ, iného občianskeho združenia	
Bratislavský	549	330	60,1	108	63	24	24

Výskumy a skúsenosti potvrdzujú, že je tomu skôr naopak. Okrem klesajúceho počtu hodín povinnej TV sa negatívne prejavuje aj nízka kvalita výučby TV. Tá je zapríčinená okrem iného nedostatočným finančným ohodnotením učiteľov, feminizáciou školstva, výučbou TV nekvalifikovanými učiteľmi, stagnujúcou a znižujúcou sa zdatnosťou detí, nedostatočnými zariadeniami s vysoko amortizovanými pomôckami, často nepodloženým zľahčovaním práce „telocvikára“, neprikladáním potrebnej vážnosti výučbe TV, vzhľadom k tomu, že je nekvalifikovaný predmet. Z pohľadu žiakov, vážnym problémom tohto obdobia je radikálny nárast žiakov, ktorí sa nezúčastňujú hodín TV. Počet necvičiacich dosahuje takmer 48 %.

Do roku 1989 nebolo potrebné sa osobitne zaoberať významom telesnej výchovy v rámci **vysokoškolského štúdia**. Nesprávnou interpretáciou princípov demokracie sa aj otázka zdravia začala považovať za osobnú hodnotu, t.j. vec súkromnú a zasahovanie do súkromných vecí je neprijateľné. Ukončením školskej dochádzky by mal byť každý jedinec informovaný o význame pravidelnej a adekvátnej pohybovej aktivity, tiež spôsobu jej realizácie. V tomto smere by mala byť realizovaná aj výučba na VŠ. Zavádzaním kreditného systému štúdia a znižovaním hodín priameho kontaktu však dochádza na prvom mieste k vyradovaniu TV zo základného programu a následne na mnohých fakultách dokonca k rušeniu katedier TV.

Telovýchovné zariadenia využívané vysokými školami

Kraj	Počet zariadení	v tom vo vlastníctve		iné	počet VŠ v kraji	počet využívaných TVZ na školu	priemer vlastnených TVZ, všetky školy v kraji
		počet	%				
Bratislavský	156	114	73,1	42	3	52,0	38,0

Záujmová činnosť v ponímaní základných a stredných škôl sa vykonáva s cieľom rozvinúť záujmy detí a mládeže v oblasti športu. Zároveň uspokojuje ich emocionálne športové vyžitie a kompenzuje duševné zaťaženie po vyučovaní. Aj keď nemožno každému dieťaťu nariadiť povinne sa zúčastňovať športovo – pohybovej činnosti v rámci záujmových krúžkov na školách, je potrebné vytvoriť podmienky pre fungovanie takýchto krúžkov na každej škole. Aj keď celkove poklesol záujem učiteľov TV o efektívnejšiu prácu, o vedenie záujmovej činnosti na školách v oblasti športu, z dôsledku ich slabého finančného a morálneho ohodnotenia, je úlohou škôl a ich zriaďovateľov prispieť k demokratizácii športu

v zmysle jeho sprístupnenia za každých okolností. Pozitívom, aj napriek určitým byrokratickým prvkom, v tomto zmysle bolo zavedenie výchovno – vzdelávacích poukazov na záujmovú činnosť, čo zlepšením podmienok pedagógov, napomohlo k zvýšeniu záujmu detí a mládeže aj o pohybové aktivity.

Počet žiakov zaradených do voliteľných a nepovinných predmetov v štátnych SŠ

Kraj	Športové hry	Pohybová príprava	Pohybová výchova	Základy športovej prípravy	Športová príprava	TV	Základy telesnej výchovy	TV špecializácia	OTV	Spolu
Bratislavský	98	44	23	103	0	22	0	63	37	390

Žiaci zaradení do voliteľných a nepovinných predmetov na súkromných SŠ

Kraj	športové hry	pohybová príprava	základy športovej prípravy	športová príprava	TV	počet žiakov spolu
Bratislavský	28	0	49	103	0	180

Žiaci zaradení do voliteľných a nepovinných predmetov na cirkevných SŠ

Kraj	Športové hry	Pohybová príprava	Počet žiakov spolu
Bratislavský	0	0	0

Už šesť rokov realizovaný projekt **Otvorená škola - oblasť športu** s cieľom vytvoriť zo školy centrum športu pre miestnu komunitu, je veľkým prínosom aspoň v čiastočnom zabezpečení prevádzky, najnutnejšej údržby a rekonštrukcie školských športových zariadení.

Jednou z najvýznamnejších oblastí záujmovej činnosti na školách je oblasť **školských športových súťaží**, ktoré sa už dlhodobo organizujú na základných a stredných školách. Systém týchto postupových súťaží, od organizovania školského, obvodného, krajského celoslovenského kola až po medzinárodnú súťaž, je v súčasnosti najviac a najefektívnejšie zabezpečený na úrovni obvodných a krajských kôl zo strany Krajských školských úradov. Na organizácii sa popri zriaďovateľoch škôl výrazne podieľa aj občianske združenie Slovenská asociácia športu na školách, ktorá je aj akýmsi garantom systému týchto súťaží z mnohých hľadísk. Aj vplyvom hoci záslužnej, no v mnohom neefektívnej práce SAŠŠ, sa podobne ako pri projekte Otvorená škola – oblasť športu, úroveň realizácie celej sféry školských športových súťaží niekoľko rokov pravidelne znižuje. Bez aplikovania už dostatočne funkčnej reformy verejnej správy, bez oprávneného a skutočne realizovaného, nie iba falošne prezentovaného ohodnotenia práce učiteľov, bez jednoznačne prospešnej a partnerskej spolupráce odborných športových zväzov a klubov sa táto oblasť záujmového školského športu, na škodu všetkých zainteresovaných, ale hlavne detí a mládeže, nepozdvihne na prislúchajúcu úroveň. S cieľom zabezpečiť pohybové aktivity čo najväčšiemu počtu žiakov ZŠ a SŠ na športových, teda súťažných princípoch, tiež s cieľom efektívneho a nielen proklamovaného výberu športových talentov.

Popri už dávno neaktuálnych vykonávacích predpisoch ku kurzovým formám vyučovania TV, veľkým problémom realizácie celej oblasti školskej telesnej výchovy a školského športu je nevytvorenie primeraných podmienok pre začlenenie zdravotne oslabených žiakov (vrátane už dnes veľkej skupiny „ospravedlnených“) nielen do výučby TV, ale aj do systému súťaženia.

Hlavné aktuálne problémy:

- rozdielna úroveň vyučovacieho procesu telesnej výchovy a nedostatočný počet hodín povinnej telesnej výchovy na základných a stredných školách
- z hľadiska efektivity upadajúci systém školských športových súťaží
- nedostatočné možnosti aktívneho zapojenia zdravotne oslabených žiakov do povinnej školskej TV a súťaží
- možnosť slobodnej voľby lekára dramaticky zvýšila počet detí oslobodených od povinnej telesnej výchovy
- výrazné zníženie počtu hodín zdravotnej TV
- narušenie a oslabenie systému športových krúžkov a pohybových hier, ktoré umožňujú širšie zapojenie žiakov do mimovyučovacích foriem športu
- v mnohých prípadoch nedostatočná spolupráca medzi školami, športovými subjektami, územnou a miestnou samosprávou
- nedocenenie možnosti širšieho využitia školských športových zariadení pre mimoškolskú športovú činnosť školskými športovými klubmi a ostatnými občianskymi združeniami
- zlá situácia v materiálno-technickom zabezpečení, vybavení učebnými pomôckami, tiež v oblasti prevádzky, údržby a výstavby školských športových zariadení
- absencia všeobecne záväzných právnych predpisov o organizácii kurzových foriem vyučovania telesnej výchovy
- nedostatočné ohodnotenie kvalifikovaných pedagogických pracovníkov za prácu v školskej aj mimoškolskej záujmovej telovýchove a športe, čo je rozhodujúci faktor pre zabezpečenie pravidelných pohybových aktivít žiakov

Telovýchovné zariadenia a pohybové aktivity škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK.

Gymnázia

1. Einsteinova 13, Ba

Krúžky: volejbal, turistika, vodáctvo, stolný tenis, florbal

Telocvičňa: 80x100m – stav dobrý

Ihriská: futbal, basketbal, volejbal, tenis, posilňovňa, atletická dráha – využitie aj verejnosť

2. Dunajská 13, Ba

Telocvičňa: 20x9m – stav dobrý

Ihriská: basketbal, volejbal, posilňovňa – využitie žiakmi a rodičmi

3. Grösslingová 18, Ba

Telocvičňa: 10x26m, 7x12m – stav dobrý

Ihriská: basketbal, posilňovňa – využitie aj verejnosť

4. Haanova 28, Ba

Krúžky: športová príprava

Aktivity: športové súťaže

Telocvičňa: 23x11m, 11x11m – stav zlý

Ihriská: futbal, atletická dráha – využitie aj verejnosť

5. Hubeného 23, Ba

Kružky: basketbal

Aktivity: športové súťaže

Telocvičňa: 36x18, 28x14 – stav dobrý

Ihriská: basketbal – využitie aj verejnosť

6. I. Horvátha 14, Ba

Aktivity: športové súťaže

Telocvičňa: 14x26 – stav zlý

Ihriská: atletická dráha

7. L. Novomeského, Tomášikova 2, Ba

Aktivity: športové súťaže

Telocvičňa: 40x14m – stav zlý

Ihriská: basketbal, tenis – prenájmy organizáciám

8. J. Papánka, Vazovova 6, Ba

Aktivity: športové súťaže

Telocvičňa: 553m²

Ihriská: basketbal, volejbal

9. Ul. 1. mája 8, Malacky

Kružky: športové hry

Aktivity: športové súťaže

Telocvičňa: 30x14m – stav zlý

Ihriská: futbal, tenis, atletická dráha – využitie aj verejnosť

10. K. Štúra, Nám. slobody 5, Modra

Kružky: volejbal, basketbal, stolný tenis

Aktivity: športové súťaže

Telocvičňa: 162m², 60m² – stav dobrý

Ihriská: volejbal – využitie aj verejnosť

11. Senecká 2, Pezinok

Kružky: športové hry, softbal, florbal

Aktivity: športové súťaže

Telocvičňa: 24x18m – stav zlý

12. A. Bernoláka, Lichnerova 69, Senec

Kružky: pohybová príprava

Aktivity: športové súťaže

Telocvičňa: 200 m² – stav výborný

Ihriská: hádzaná – využitie aj verejnosť

13. Škola pre nadané deti, Teplická 7, Ba

Aktivity: florbal

Telocvičňa: 20x12m, 11x10m – stav dobrý

Ihriská: asfaltové, bežecká dráha

14. Pankúchova 6, Ba
Krúžky: basketbal, posilňovňa
Aktivity: športové súťaže
Telocvičňa: 23x13m, 13x13m – stav dobrý

15. Športové gymnázium, Ostredková 10, Ba
Krúžky: základy športovej prípravy
Aktivity: športové súťaže regionálne až celosvetové
Telocvičňa: 26x14m – stav dobrý
Ihriská: basketbal, volejbal, tenis, atletická dráha – využitie aj verejnosť

Spojené stredné školy

16. Lichnerova 71, Senec

17. Tokajčicka 24, Ba
Krúžky: športové
Aktivity: Silná ruka
Telocvičňa: 708m² – stav zlý

18. SNP 30, Ivanka pri Dunaji
Krúžky: rybársky, pretláčanie rukou, futbal, florbal
Telocvičňa: 24x12m – stav zlý
Ihriská: 125x75m, futbal, basketbal, atletická dráha, tenis

19. Račianska 78, Ba
Krúžky: volejbal
Aktivity: športové súťaže
Telocvičňa: 22x15m – stav zlý
Ihriská: 65x30m, basketbal, volejbal

Stredné odborné školy

20. Stredná odborná škola, Sklenárova 9, Ba
Krúžky: športové hry
Telocvičňa: 460m² – stav zlý

21. Stredná odborná škola, Pavlovičova 3, Ba
Telocvičňa: 18x9m
Ihriská: futbal, volejbal, basketbal, atletická dráha – využitie aj verejnosť

22. Stredná odborná škola, Sklenárova 7, Ba
Krúžky: posilňovňa
Aktivity: športové súťaže
Telocvičňa: 28x13m

23. Stredná odborná škola, Račianska 105, Ba
Telocvičňa: 20x15m – stav dobrý
Ihriská: 40x30m

24. Stredná odborná škola, Račianska 190, Ba
Telocvičňa: 509m², 183m², 53m² – stav zlý
Ihriská: tenis, basketbal, futbal, atletická dráha
25. Stredná odborná škola, Harmincova 1, Ba
Krúžky: stolný tenis
Telocvičňa: 150m² posilňovňa – stav dobrý
26. Stredná odborná škola, Bratislavská 44, Malinovo
Telocvičňa: 23x18m – stav dobrý
Ihriská: tenis, hádzaná, volejbal, basketbal
27. Stredná odborná škola, Kysucká 14, Senec
Krúžky: športové hry
Aktivity: športové súťaže
Telocvičňa: 30x17 – stav dobrý
Ihriská: tenis, futbal, volejbal, atletická dráha
28. Stredná odborná škola, Mikovíniho 1, Ba
Aktivity: florbal
Telocvičňa: 25x18m – stav dobrý
Ihrisko: basketbal
29. Stredná odborná škola, Farského 9, Ba
Krúžky: stolný tenis, basketbal, úpolové športy, florbal
Telocvičňa: 31x14m – stav dobrý, posilňovňa
30. Stredná odborná škola, Ivanská cesta 21, Ba
Krúžky: šachový, stolný tenis
Aktivity: športové súťaže
Telocvičňa: 598m² – stav dobrý
Ihriská: basketbal, volejbal, posilňovňa – využitie aj verejnosť
31. SPŠ dopravná, Kvačalova 20, Ba
Aktivity: športové súťaže
Telocvičňa: 19x10m x 2 – stav zlý
32. SPŠ strojnícka, Fajnorovo nábr. 5, Ba
Krúžky: posilňovňa, pretláčanie rukou
Aktivity: športové súťaže
Telocvičňa: posilňovňa, pohybové štúdio, gymnastické štúdio – stav dobrý
33. SPŠ elektrotechnická, K. Adlera 5, Ba
Krúžky: športové
Aktivity: športové súťaže
Telocvičňa: 25x11m, 19x11m – stav dobrý
Ihriská: basketbal, hádzaná, atletická dráha – využitie aj verejnosť

34. SPŠ elektrotechnická, Hálova 16 1, Ba
Aktivity: športové súťaže
Telocvičňa: 25x11m, 19x11m – stav dobrý
35. SPŠ elektrotechnická, Zochova 9, Ba
Aktivity: športové súťaže
Telocvičňa: 200m², 54m² – stav zlý
36. SPŠ stavebná, Drieňová 35, Ba
Aktivity: športové súťaže, sálový futbal
Telocvičňa: 24x12, 12x12 – stav zlý
Ihriská: asfaltové, antukové – volejbal, bazén 25x8 – stav dobrý
37. OA Dudova 4, Ba
Krúžky: volejbal, pohybová výchova
Telocvičňa: 300m², 150m² – stav dobrý, posilňovňa, pohybové štúdio
Ihriská: futbal, atletická dráha
38. OA Nevádzová 3, Ba
Krúžky: športové hry, tanečný, posilňovňa
Aktivity: športové súťaže
Telocvičňa: 781m² – stav dobrý
Ihriská: volejbal – využitie aj verejnosť
39. OA Račianska 107, Ba
Krúžky: futbal, volejbal, stolný tenis, florbal
Aktivity: športové súťaže
Telocvičňa: 30x17m – stav zlý, posilňovňa
Ihriská: futbal, atletická dráha
40. OA Myslenická 1, Pezinok
Ihriská: asfaltové – využitie aj verejnosť
41. SOŠ Znievska 2-4, Ba
Aktivity: športové súťaže
42. Pedagogická. a soc. akadémia, Bullova 2, Ba
Aktivity: športové súťaže
Telocvičňa: 293m², 149m² – stav zlý
Ihriská: volejbal, basketbal, atlet. dráha – využitie aj verejnosť
43. Pedagogická. a kult. akadémia, Sokolská 6, Modra
Krúžky: športové hry
Aktivity: športové súťaže
Telocvičňa: 28x15m – stav zlý
44. Stredná odborná škola geodetická, Vazovova 6, Ba

45. Stredná odborná škola vinársko-ovocinárska, Kostolná 3, Modra
Krúžky: športové hry
Telocvična: 11x24m – stav zlý
Ihrisko: 10x20-asfalt, 30x22
46. ŠÚV J. Vydru, Dúbravská cesta 11, Ba
Telocvična: 18x11 – stav dobrý
Ihrisko: 9x8m
47. Škola knihovníckych a informačných štúdií, Kadnárova 7, Ba
Krúžky: športové
Aktivity: športové súťaže
Telocvična: 261m², pohybové štúdio, posilňovňa – stav zlý
48. Stredná zdravotnícka škola, Strečnianska 18, Ba
Telocvična: 4 miestnosti – stav zlý
Aktivity: Golf
49. Stredná zdravotnícka škola, Záhradnícka 44, Ba
Aktivity: volejbalový turnaj
Telocvična: 21x12m – stav zlý
Ihrisko: volejbalové
50. Stredná odborná škola, Na pántoch 9, Ba
Krúžky: 16 záujmových útvarov v školskom stredisku záujmovej činnosti so zameraním na šport
Aktivity: športové súťaže
Telocvična: 967m² – stav dobrý
Ihriská: futbal, hádzaná, volejbal, atletická dráha, bazén – 25m
51. Stredná odborná škola, Sklenárova 1, Ba
Aktivity: športové súťaže
52. Stredná odborná škola, Vranovská 4, Ba
Aktivity: športové súťaže
Telocvična: 600m² – stav dobrý
53. Stredná odborná škola, Svätoplukova 2, Ba
Krúžky: základná telesná výchova
Aktivity: športové súťaže
Telocvična: 22x9m – stav dobrý
54. Stredná odborná škola, Komenského 27, Pezinok
Telocvična: 1800m² – stav dobrý
Ihriská: hádzaná, basketbal, tenis
55. Stredná odborná škola, Rybničná 59, Ba
Aktivity: florbal, posilňovanie
Telocvična: 37x17m – stav zlý, posilňovňa
Ihriská: hádzaná, basketbal, tenis

56. Stredná odborná škola, J. Jonáša 5, Ba
Krúžky: plavecký, florbal
Telocvičňa: 540m² – stav dobrý, posilňovňa – využitie aj verejnosť
Ihriská: tenis

57. Stredná odborná škola, Hlinícka 1, Ba
Krúžky: volejbal, basketbal, kulturistika
Telocvičňa: 25x13 – stav zlý
Ihriská: 5 asfaltových

Konzervatóriá

58. Konzervatórium, Tolstého 11, Ba
Telocvičňa: 11x 5m – stav zlý

59. Tanečné konzervatórium, Gorazdova 20, Ba
Telocvičňa: 6 tanečných sál – stav zlý

Šport pre všetkých

Cieľom športu pre všetkých je rozvoj tých foriem telesnej výchovy a športu, ktoré svojimi prostriedkami prispievajú k regenerácii telesných a duševných síl človeka, k upevneniu jeho zdravia a k zvyšovaniu jeho telesnej zdatnosti. Charakteristickou črtou športu pre všetkých je pohybový program, ktorým sa prezentuje spoločnosti a ktorý je prístupný všetkým vekovým a sociálnym skupinám obyvateľstva.

Realizovaný je individuálne, kolektívne ale hlavne v telovýchovných organizáciách, športových kluboch, na školách, v armáde, na pracoviskách, v rekreačných zariadeniach a inde. Pri tejto činnosti nie je potrebné dosahovať maximálny výkon, dôležitý je pozitívny vplyv na telesnú zdatnosť, zdravie, fyzickú a psychickú relaxáciu a znovunadobudnutie síl človeka. Z prostriedkov telesnej výchovy a športu využíva rôzne formy gymnastiky, fitness, aerobik, kalanetiku, beh, beh na lyžiach, plávanie, rôzne formy turistiky, cyklistiku, chôdzu, pohybové a športové hry a netradičné formy športov.

V oblasti športu pre všetkých (ŠPV) už dlhšiu dobu zostáva hlavným cieľom postupná zmena spoločenských i materiálnych podmienok v prospech celoživotného, aktívneho využívania účinných foriem športu, čo najväčším počtom detí, mládeže a dospelých populácie.

Predpokladom realizácie tohto procesu je najmä:

- zmena hodnotovej orientácie občanov,
- rozvoj materiálno – technickej základne,
- rozširovanie ponuky telovýchovných a športových programov pre rôzne skupiny populácie.

Okrem tradičných telovýchovných jednôt a športových klubov sa vo sfére športu pre všetkých najviac aktivizujú aj iné subjekty s telovýchovným zameraním, napr. na rôzne netradičné pohybové aktivity, populárne najmä medzi mladými. Mimo organizovaných aktivít je badateľný zvýšený záujem o neorganizované pohybové aktivity, najmä vo väčších mestách, pričom je rozhodujúce mnohokrát len zabezpečenie nenáročného športového zázemia.

Preto je najracionálnejším riešením zabezpečenia celej tejto spoločensky tak prospešnej oblasti, ktorá je nielen schopná zmiernovať riziko civilizovaných ochorení, spolupráca všetkých zainteresovaných subjektov. A to najmä štátnej správy, ktorá musí systémovejšie začať spolupracovať so samosprávnymi orgánmi regiónov, miest a obcí nielen

pri podpore aktivít, ale hlavne pri tvorbe športového vybavenia ako riadnej súčasti občianskej vybavenosti a nadstavby vybavenosti sídiel a areálov v rámci voľnej krajiny.

V oblasti inštitucionálneho zabezpečenia športu pre všetkých MŠ SR v súlade so zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky a opatrení vyplývajúcich z NPRŠ, iniciovalo vytvorenie už vyššie spomínaných krajských športových centier, ako základných metodických, koordinačných a organizačných článkov rozvoja športu v regiónoch, prioritne oblasti športu pre všetkých teda aj rekreačného športu.

V súčasnosti už nefunkčné Krajské športové centrum Bratislava chceme hlavne v úlohe koordinátora regionálneho športu nahradiť zriadením Regionálnej športovej rady, ako nezávislého poradného orgánu predsedu BSK a príslušnej komisie zastupiteľstva BSK.

Hlavné aktuálne problémy:

- absencia dobrovoľných aj profesionálnych pracovníkov v športe pre všetkých – cvičiteľov, inštruktorov, učiteľov, trénerov a pod., nedostatočná úroveň ich vzdelávania
- stav legislatívy prenájmu školských, obecných športových zariadení, ktorá jednoznačne neurčuje využitie finančných prostriedkov za prenájom na údržbu, opravy, nákup náradia, prevádzku zariadení a organizovanie záujmovej činnosti v TV
- občianske združenia v telesnej výchove a športe hodnotia súčasný stav ako kritický s tým, že bez podpory štátu, VÚC a obcí je spolková telovýchova vážne ohrozená
- zatiaľ len pomalé a ekonomicky málo zabezpečené konkrétne plnenie úloh VÚC a obcí stanovené príslušnou legislatívou v oblasti športu, nedostatočné prejednávanie a presadzovanie potrieb telovýchovy a športu orgánmi regionálnej a miestnej samosprávy
- v porovnaní s vyspelými krajinami EÚ a tiež viacerými regiónmi SR, pretrvávajúci nedostatok a väčšinou zlý stav ľahko prístupných športových objektov a zariadení, nenáročných ihrísk, cyklistických, lyžiarskych, vodáckych trás
- zapojenie obyvateľov BSK, obzvlášť detí a mládeže do organizovaných i neorganizovaných športových aktivít
- nárast civilizačných chorôb, zvyšujúci sa počet občanov s čiastočným aj plným invalidným dôchodkom, vysoký počet zdravotne oslabených detí
- nedostatočná úroveň zdravotne preventívnej a socializačnej funkcie športu, malá mediálna podpora myšlienok športu pre všetkých, slabá koordinácia občianskych združení v tejto oblasti
- chýbajúca databáza všetkých športových subjektov pôsobiacich na území BSK vrátane naväzujúceho informačného systému
- nízka úroveň podnikateľských aktivít v telovýchove a športe v rámci regionálneho rozvoja
- preferencia projektov na usporadúvanie športových podujatí pred projektmi zameranými na budovanie nenáročných športových a telovýchovných objektov

Športovo – talentovaná mládež

Vrcholom kariéry takmer každého športovca je športová reprezentácia krajiny na medzinárodnom poli. Mimo iných faktorov je aj výsledkom dlhodobej, náročnej prípravy v jednotlivých materských oddieloch, počnúc výberom talentov pre dané športové odvetvie až po úspešné vystúpenie na OH či iných svetových súťažiach. Dosiachnutie týchto cieľov predpokladá úzku súčinnosť niekoľkých štátnych aj neštátnych subjektov a väčšinou sú výsledkom dobre fungujúceho komplexného systému. Po roku 1990 bol tento dlhodobý budovaný a aj v zahraničí vysoko hodnotený systém výrazne narušený a jeho mnohé funkčné články (testovanie talentovanej mládeže, tréningové strediská mládeže, strediská vrcholového športu) boli z politickoekonomických dôvodov zrušené alebo výrazne obmedzené, napriek

tomu, že v mnohých športovo vyspelých krajinách boli a sú rozvíjané ďalej (Nemecko, Rakúsko, Francúzsko, škandinávské krajiny, atď.).

Na Slovensku je v súčasnosti sústredených cca 44 000 mladých športovcov v 1544 útvaroch športovo-talentovanej mládeže, v ktorých najpočetnejšou skupinou sú športové triedy a školské športové strediská vytvárané v sieti ZŠ a SŠ. Ďalšou súčasťou školského systému tvoriacou sieť ÚTM sú športové školy, pričom dominantných je 7 štátnych športových gymnázií. Školské útvary, ktoré sú vo veľkej miere prepojené so športovými zväzmi dopĺňajú v systéme starostlivosti o športovo – talentovanú mládež centrá talentovanej mládeže a zväzové centrá prípravy mládeže.

Počet škôl, počet športových tried v BSK

Kraj	počet športových škôl	podiel v %	počet športových. tried	podiel v % v SR
Bratislavský	17	9,94%	70	9,97%

Aj napriek tomu, hlavne zlá ekonomická situácia týchto útvarov, keď školy nemôžu zabezpečiť potrebné podmienky vo forme materiálneho zabezpečenia, prevádzky a potrebnej kvality vlastných športovísk a tiež nedocenenie práce učiteľa – trénera, spôsobuje komplikácie v činnosti týchto útvarov. Pozoruhodné sú v tomto smere tiež výsledky analýzy, ktorú predložila komisia športovo-talentovanej mládeže Slovenského olympijského výboru, o financovaní prípravy športovo-talentovanej mládeže, ktorá prebieha prevažne v školských zariadeniach. Táto analýza uvádza, že na uvedenú prípravu talentov, sa v prepočte na jedného obyvateľa SR vynakladá necelých 22 Sk, pričom v ČR je to 44 Sk a v Maďarsku 148 Sk.

Počet žiakov ZŠ v športových triedach

kraj	počet ZŠ so šport. triedami	počet žiakov	z toho dievčat	podiel žiakov v SR v %	podiel dievčat v SR v %
Bratislavský	14	948	182	8	19,2

Medziročná zmena počtu žiakov ZŠ

Kraj	Zmena počtu žiakov	Zmena počtu dievčat	Relatívna zmena počtu všetkých žiakov	Relatívna zmena počtu dievčat
Bratislavský	- 146	- 72	- 13,3%	- 28,3%

Uvedená tabuľka obsahuje medziročné zmeny počtu žiakov ZŠ, z ktorej je vidieť pokles žiakov športových tried, čo je trend nielen v BSK, ale aj v ostatných krajoch SR.

Prehľad žiakov športových tried SŠ

kraj	počet SŠ so šp. tried.	počet žiakov	z toho dievčat	podiel žiakov	podiel dievčat
Bratislavský	3	56	2	4,5	3,6

Z hľadiska vnútornej štruktúry je sieť v regiónoch vybudovaná bez návaznosti, prepojenosti a mnohých športových odvetviach aj bez koordinovaného riadenia športovej prípravy.

Z hľadiska riadenia a normatívneho financovania škôl dochádza pri vyhľadávaní talentov až k paradoxným situáciám, keď vedenie ZŠ v obave z odchodu žiakov odmieta vpustiť do budovy školy pracovníkov športového zväzu, alebo športovej školy.

Ďalším iracionálnym momentom v systéme výberu a prípravy talentov je úroveň činnosti súkromných športových škôl, ktoré v skutočnosti nezabezpečujú konkrétne športové

odvetvie, nemajú trénerov, nerealizujú tréningový proces, pričom ich podstata je v tom, že umožňujú žiakom zúčastňovať sa tréningového procesu v športových kluboch a ich celková úroveň vzdelávania je takmer formálna.

Presun kompetencií v oblasti športu nevynímajúc aj oblasť ŠTM vymedzuje príslušná legislatíva. V tejto súvislosti boli na obce a VÚC presunuté kompetencie v oblasti školského športu:

- zriaďovanie športových škôl, športových tried, školských športových stredísk a školských stredísk záujmovej činnosti,
- schvaľovanie zmlúv o prenájme školských telovýchovných zariadení, ihrísk alebo iných športových zariadení, ktorých sú zriaďovateľmi.

V oblasti výberu a prípravy športovo talentovanej mládeže a zabezpečovania školských útvarov talentovanej mládeže spolupracujú s príslušnými športovými zväzmi, športovými klubmi a občianskymi združeniami v oblasti športu, tiež pri zriaďovaní útvarov, vytváraní podmienok a financovaní činnosti týchto útvarov.

Pre komplexné a efektívne zabezpečenie ÚTM a dosiahnutie očakávaných výsledkov je nevyhnutná organizačná, odborne – metodická a finančná participácia MŠ SR, športových zväzov, samosprávnych orgánov a rodičov, zabezpečujúca synergický efekt nimi vynaložených prostriedkov a aktivity účastníkov.

Hlavné aktuálne problémy:

- absencia uceleného vnútorne prepojeného systému od vyhľadávania a starostlivosť o športové talenty až k vrcholovej športovej príprave vrátane podpory v oblasti financovania
- nízka úroveň podpory športových talentov, najmä zo sociálne slabšieho prostredia (mladé rodiny, zdravotne postihnutá populácia, atď.)
- nedostatočné podmienky pre prípravu a sústavný odborný rast trénerov a ďalších odborníkov na vrcholovú športovú prípravu
- absencia aktuálnych právnych noriem súvisiacich so zabezpečením útvarov pre ŠTM v rámci výchovne – vzdelávacieho i mimo vyučovacieho procesu v školách, školských zariadení, ako aj s činnosťou ďalších subjektov
- nedostatočné zabezpečenie primeranej zdravotnej starostlivosti detí a mládeže zaradených do športovej prípravy
- absencia koordinačného, metodického a kontrolného riadenia výberu a športovej prípravy talentovanej mládeže
- slabé ohodnotenie učiteľov – trénerov zabezpečujúcich výber a prípravu talentovanej mládeže

Výkonnostný, vrcholový šport a reprezentácia

Negatíva prejavujúce sa celoplošne vo sfére školského športu, športu pre všetkých a športovo – talentovanej mládeže, pri porovnaní s dávnejšou minulosťou, aj v konfrontácii s fungovaním športu v okolitých krajinách, sa markantne prejavujú aj vo sfére výkonnostného a vrcholového športu. O uvedených skutočnostiach svedčí stále ubúdajúci počet športových plôch a zariadení, znižuje sa stav skutočne fungujúcich oddielov, klubov a tiež v pravidelných súťažiach zapojených športovcov, či už v detských, mládežníckych, alebo v kategórii dospelých. Z odborných kruhov už dávnejšie zaznievajú varovné signály, že bez dostatočnej masovej základne, ťažko zapojíme do výkonnostného športu dostatok športuchtivých a odolných jedincov, predovšetkým mládeže, s predpokladom úspešného prechodu do sféry vrcholového športu.

Ťažisko zodpovednosti za športovú prípravu vrcholových a výkonnostných športovcov, následne ich účasť v majstrovských súťažiach na všetkých úrovniach s postupom do celoštátnych súťaží je v súčasnej dobe predovšetkým v športových zväzoch a ich oddieloch. Podmienky pre ich činnosť pomáhajú vytvárať strešné občianske združenia, výrazne rastie vplyv oddielových manažérov a ich schopnosť získavať sponzorov, pričom svoj podiel by mali postupne zvýšiť aj obce a kraje.

Aj napriek vyššie uvedeným negatívam oblastí športu zabezpečujúcim celú sféru výkonnostného, vrcholového športu a reprezentácie, limitovaným finančným možnostiam a počtu obyvateľov, ojedinele výsledky našich športovcov na medzinárodnej úrovni sú uspokojivé. Vystúpenie slovenských športovcov na posledných letných a zimných OH boli pre slovenský šport najúspešnejšími v ére jeho samostatnosti, z čoho zároveň ale vyvstáva pochybnosť, či tieto výsledky skutočne odrážajú podmienky v slovenskom športe.

Negatívnym javom je skutočnosť, že v juniorských kategóriách olympijských športov máme stále menej konkurencie schopných športovcov. Veľmi ťažko sa presadzujú v medzinárodnej konkurencii kolektívne športy.

Nedostatočná legislatíva a „neochota“ nadnárodných spoločností podporovať vrcholový šport na Slovensku výrazným spôsobom limitujú rozvoj najmä kolektívnych športov. Paradoxne do rozvoja športu viac investujú domáci a miestni podnikatelia a spoločnosti, čo sa odzrkadľuje aj v tom, že také bašty vrcholového športu ako Bratislava a Košice v kolektívnych športoch zaostávajú za „vidiekom“. Tento moment má žiaľ negatívny dopad na rozvoj celého športu na Slovensku.

V súvislosti s plnením úloh zabezpečenia športovej prípravy športovcov na významné medzinárodné podujatia – OH, svetové univerziády, MS a ME v rôznych vekových kategóriách bolo zriadené Národné športové centrum.

Pre úspešné plnenie úloh štátnej športovej reprezentácie je veľmi významná činnosť rezortných stredísk prípravy športovej reprezentácie, ktorá je zabezpečovaná rezortmi, pri ktorých sú zriadené – obrana, vnútro a školstvo.

V súlade s požiadavkami športových zväzov sa pristúpilo k transformácii tzv. Top tímov na projekt vybraných športovcov, ktorý je podporovaný z prostriedkov MŠ SR.

Oblasť výkonnostného športu na úrovni Bratislavského samosprávneho kraja treba chápať ako záujmovú činnosť telovýchovných jednôt a klubov, ktoré vytvárajú podmienky pre organizovanú športovú činnosť, nadväzujúcu do pravidelných športových súťaží organizovaných krajskými, oblastnými, regionálnymi športovými zväzmi. Súťaží organizovanými slovenskými športovými zväzmi sa v BSK väčšinouúčastnia menšie športové odvetvia, ktoré nemajú ustanovené krajské štruktúry.

Už dlhšiu dobu v našom kraji zaznamenávame trend, že hlavne z ekonomických dôvodov sa rušia predovšetkým mládežnícke družstvá.

V oblasti vrcholového športu a štátnej športovej reprezentácie je príznačná značná kolísavosť v jednotlivých športových odvetviach. V poslednom období sa rušia mnohé oddiely, z najvyšších celoslovenských súťaží zostupujú družstvá do nižších súťaží, atď.

Vcelku dobré výsledky v individuálnych športoch aj na medzinárodných súťažiach dosahujú TJ a ŠK z nášho kraja v kanoistike, atletike, tenise, vodnom slalome. V kolektívnych športoch je to viac-menej iba účasť niekoľkých športovcov v reprezentačných kolektívoch SR.

Hlavné aktuálne problémy:

- nedostatočné podmienky na činnosť základných článkov, športových klubov a oddielov, aktivizujúcich sa v oblasti výkonnostného a vrcholového športu
- absencia kvalifikovaných odborníkov počnúc prípravou v mládežníckych kategóriách vo výkonnostnom, vrcholovom športe a aj v štátnej reprezentácii

- nízka efektívnosť práce a slabá úroveň koordinácie jednotlivých článkov v systéme a v samotnom procese športovej prípravy, vyplývajúca tiež z dlhodobej absencie funkčného a všeobecne rešpektovaného riadenia, hlavne spolkovéj sféry športu
- nedostatočné podmienky pre komplexné zdravotné zabezpečenie športovcov hlavne na výkonnostnej, ale aj na vrcholovej úrovni
- slabé možnosti škôl a miestnej samosprávy vytvárať v regióne podmienky na tréningovú činnosť športovcov a na súťaže
- nedostatočná masová základňa na zapojenie vhodných jedincov do výkonnostného športu, s predpokladom prechodu až do úrovne vrcholového športu a reprezentácie
- malá možnosť vytvárať a získať moderné vedecké poznatky pre vedenie športovej prípravy a slabá úroveň ich uplatňovania v praxi

Materiálno – technické zabezpečenie

V nazeraní na oblasť MTZ už z celoštátneho pohľadu je konštatované, že doposiaľ plnenie úloh NPRŠ v tejto oblasti značne zaostáva. Na úrovni MŠ SR sa nepodarilo vytvoriť systémové pravidlá pre dotačnú politiku ani pre budovanie efektívnej športovej infraštruktúry ako takej. Nepodarilo sa vybudovať odborný útvar, ktorý by sa zaoberal koncepčným riešením rozvoja a optimalizácie športových zariadení. Tiež vybavenosť škôl na všetkých stupňoch telocvičňami a ďalšími športoviskami sa zlepšiť výraznejšie nepodarilo. Projekt „Vráťme šport do škôl“ bol z dôvodu oddĺženia škôl a nedostatku financií zastavený.

Rekreačné športovanie obyvateľstva, rozvoj dobrovoľne organizovanej športovej činnosti a školskej telovýchovy, ale aj výkonnostný a vrcholový šport, tieto všetky zložky športu sú priamo závislé na priestoroch, materiálnych a finančných podmienkach.

Súčasnú situáciu v Bratislavskom kraji a najmä v Bratislave snád' najvypuklejšie v rámci Slovenska charakterizuje stav, že v oblasti priestorových a materiálnych podmienok chýba veľké množstvo ihrísk, telocviční, športových hál, plavárni, krytých ľadových plôch.

Mnoho objektov, najmä na území Bratislavy, prestalo slúžiť telovýchovným a športovým účelom (boli zlikvidované bez náhrady). V dohľadnej dobe sa pripravuje likvidácia ďalších (Pasienky, Petržalka, Krasňany, ŠH na Jégeho).

Po roku 1989 sa prestala vykonávať komplexná pasportizácia športových a telovýchovných objektov a zariadení a ohodnocovanie ich stavu, ale aj plánovanie výstavby a budovania telovýchovných objektov a zariadení – aj tých nenáročných.

V priamej aplikácii na objekty športu je to v prvom rade práve územné plánovanie, prostredníctvom ktorého sa tvorí koncepcia priestorového usporiadania športových areálov resp. objektov vo forme samostatného funkčného systému športu, telovýchovy a voľného času.

Pre oblasť územného plánovania sú územia športu definované ako plochy prevažne areálového charakteru tvorené:

- krytými športovými zariadeniami (haly, telocvične, plavecké bazény, štadióny a pod.)
- športovými otvorenými ihriskami a štadiónmi
- zariadeniami telovýchovy všetkých druhov pre deti, mládež a dospelých
- špecifickými zariadeniami jazdeckého, vodáckeho, leteckého, streleckého a iných športov
- zariadeniami pre šport a rekreáciu v prírodnom prostredí

Bratislava ako najväčšie aglomeračné centrum nášho samosprávneho kraja má nedostatok športových zariadení a v priemere pre celé mesto spĺňa len cca 62% z požadovaných plôch pozemkov telovýchovných a športových zariadení na 1 obyvateľa.

Nové objekty sa budujú len v minimálnej miere, ktorá nezohľadňuje skutočné potreby športového hnutia (za posledných 15 rokov bola postavená atletická hala na Bajkalskej ulici a Národné tenisové centrum). Deficity telovýchovných zariadení sú aj v športových

zariadeniach celomestského i nadmestského významu. Chýbajú kryté športové zariadenia s možnosťou celoročného využívania, ale aj otvorené ihriská.

V dôsledku nedostatku finančných prostriedkov, ale aj zmenou vlastníckych vzťahov sa minimálna pozornosť venuje modernizácii a údržbe telovýchovných objektov a zariadení.

Súčasná ekonomická realita je taká, že sa vyvíja tlak na rozvoj rekreačnej telovýchovy a športu vo forme platených služieb. Ide teda o podporu podnikania súkromných subjektov, vrátane TJ a klubov.

Globálne plánovanie výstavby telovýchovných objektov a zariadení musí rátať s miestnymi, regionálnymi či národnými potrebami a plne musí obsahovať také opatrenia, ktoré budú smerovať k zabezpečeniu ich plného využitia.

S veľkými finančnými problémami zabezpečujú telovýchovné jednoty a kluby prevádzku a údržbu existujúcich zariadení z vlastných zdrojov, na úkor rozvoja vlastnej športovej činnosti. Na zabezpečenie športovej činnosti (tréningové podmienky – prenájom, kvalifikovaní tréneri a cvičitelia, účasť športovcov v súťažiach atď.) musia vyberať členské príspevky, ktoré sú od cca 500.- Sk a vyššie za mesiac (už od najnižších vekových kategórií). Pritom športovú výstroj, najmä na úrovni regionálneho športu, ale čiastočne i výkonnostného športu, si vo väčšine športových odvetví zabezpečujú športovci (resp. rodičia).

Ako výnimočné pozitívum pri napĺňaní koncepčných telovýchovných plánov v oblasti materiálno-technického zabezpečenia Bratislavským samosprávnym krajom, sa dá charakterizovať popri príspevkoch na prevádzku školských telovýchovných objektov pri riešení havarijných stavov participácia BSK a spolupráca na budovaní cyklistických trás, presahujúca aj oblasť kraja až na medzinárodnú úroveň.

Významným počínom BSK v oblasti MTZ v súčasnosti je investičný zámer vybudovania športového areálu, výstavby multifunkčnej športovej haly, so zámerom zabezpečenia potrieb športovania od úrovne organizácie vrcholných medzinárodných podujatí až po úroveň rekreačného športovania obyvateľov.

Pozitívne je hodnotený aj v našom kraji projekt Vlády SR zameraný na budovanie multifunkčných ihrísk s umelou trávou. Výstavba týchto ihrísk a projekt ich využitia realizovaný v súčasnosti, za spolupráce mnohých zložiek s výrazným príspevom aj BSK, je potvrdením skutočnosti, ako určujúce v rozvoji a vzťahu k športu sú samotné podmienky.

V súvislosti s napĺňaním úloh a cieľov v oblasti MTZ je nutné rešpektovať aj skutočnosť, že vzhľadom na sociálne postavenie je možné vo väčšine populácie očakávať pokles záujmu o platené športové a telovýchovné aktivity a služby, respektíve presun záujmu na finančne menej náročné aktivity. Spomedzi príčin nešportovania až 22 % opýtaných uvádza nedostatok financií.

Vo vzťahu k rôznym skupinám obyvateľstva by mal štát prevziať na seba rozumnú mieru kompenzácie nákladov na športovanie, hlavne v prípade mladej a strednej generácie, aby sa zabezpečila ich dostupnosť, ale vytvoriť primerané podmienky aj pre starších ľudí, minoritné skupiny a pre obyvateľov so zdravotným oslabením.

Na športovanie sú potrebné priestory, zariadenia, vybavenosť náradím, dostupnosť náčinia a pod. V tejto oblasti sa zo dňa na deň zázrak nestane. A tak je potrebné využívať to, čo je dostupné. Je potrebné zhodnotiť, zmapovať a analyzovať charakter existujúcich podmienok, možností a ďalšieho ich využitia. V spolupráci MŠ SR, samosprávy krajskej, miest a obcí, telovýchovnej samosprávy a iných, postupnými krokmi a navrhnutím konkrétnych úloh zlepšovať vybavenosť a dostupnosť všetkého materiálneho, čo môže slúžiť rozvoju športu.

Hlavné aktuálne problémy:

- chýbajúca dostatočne presná a aktuálna databáza (vrátane pasportizácie) všetkých športových zariadení v rámci kraja

- nedoriešenie vlastníckych vzťahov občianskych združení v oblasti športu k majetkom, ktoré využívajú, prevádzkujú a na ktorých vykonávajú údržbu prípadne rekonštrukcie
- pretrvávajúci nedostatok a väčšinou zlý stav ľahko prístupných športových objektov a zariadení, nenáročných ihrísk, cyklistických, lyžiarskych, vodáckych trás
- zastaralé športové zariadenia a absencia koncepcie ich účelnej výstavby, modernizácie a údržby
- obmedzená výstavba, údržba a nezabezpečenie prevádzky jednoduchých voľne prístupných zariadení (vrátane zariadení škôl) umožňujúcich spontánne športové aktivity
- nedostatočná sieť špecializovaných športových stredísk pre prípravu športových talentov, vrcholových športovcov a reprezentantov a ich materiálno technické zabezpečenie
- nízka úroveň väčšiny školských športových zariadení aj ich materiálneho vybavenia, vysoké náklady na ich prevádzku súvisiace s činnosťou ÚTM
- nedostatok a zlá úroveň existujúcich centier slúžiacich na prípravu a súťaže výkonnostného, vrcholového športu a reprezentácie

3. Stratégia, hlavné úlohy a ciele rozvoja telesnej kultúry v BSK na roky 2009 a 2013

Pri tvorbe stratégie rozvoja športu v BSK, ako strednodobého plánu realizácie jej samotných cieľov a opatrení, tiež realizácie koncepcie rozvoja telesnej kultúry (TK) v BSK do roku 2013, vychádzame predovšetkým zo zhodnotenia aktuálneho stavu TK v BSK, z transformačných procesov verejnej správy a celej sféry športu, z ich obecného významu a dopadov v spoločnosti, z dlhodobých tradícií športu v BSK, z doporučení Európskej charty športy.

Dôležitým medzníkom tvorby súčasnej stratégie rozvoja športu v BSK je vládou SR schválený základný programový dokument pre celú oblasť TK, Národný program rozvoja športu na roky 2001 – 2010, a tiež nový Zákon o organizácii a podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov z 2. júla 2008, pričom celej oblasti TK, vrátane samosprávnych krajov, sa dotýkajú najviac zmeny a znenie Zákona č. 288/1997 o telesnej kultúre, z ktorého sme tiež čerpali pri vypracovaní našej stratégie.

Strategické ciele, úlohy a opatrenia Koncepcie a programu rozvoja športu v BSK na roky 2009 - 2013

Hlavnou prioritou je podnecovať vytváranie ponuky príležitostí pre rôzne pohybové aktivity, ktoré môže vykonávať čo najväčší počet ľudí. Dôležité je, aby to boli aktivity zamerané na priaznivé účinky pre zdravie, regeneráciu síl, zdravotnú prevenciu a pre aktívne využitie voľného času a zároveň zvýšenie počtu športujúcich.

Strategické ciele rozvoja športu v BSK sú zároveň návrhom úloh, opatrení a východísk pre samosprávne orgány verejnej správy a športovej samosprávy na zlepšenie súčasného stavu v športe. **V našom ponímaní je to predovšetkým konkretizácia a plnenie stanovených úloh vymedzených hlavnými aktuálnymi problémami v analýze všetkých oblastí športu v Koncepcii a programe rozvoja telesnej kultúry v podmienkach Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2009 – 2013.**

Z hľadiska svojho postavenia v systéme riadenia TK v rámci SR, aj z hľadiska dlhodobého vývoja kraja, je BSK chápaný ako významná základňa z pohľadu telovýchovy a športu, s rôznorodou ponukou športových produktov. Táto základňa umožňuje každému jednotlivcovi vykonávať šport, hlavne tým že:

- A) **podporuje** mladých ľudí rozvíjať pozitívne postoje k účasti na športovej a fyzickej aktivite a tým vybuduje základy pre celoživotnú pohybovú aktivitu,
- B) **podporuje a rozvíja** zmysel dobrovoľnosti a dobrovoľné hnutia, najmä vytváraním priaznivých podmienok pre činnosť dobrovoľných športových organizácií,
- C) **zdôrazňuje**, že šport je plnohodnotnou zložkou v sociálnej štruktúre, a teda aj dôležitým faktorom vo verejnej praktickej politike, zvlášť vo sfére sociálnej, ekonomickej a zdravotnej,
- D) **chráni a rozvíja** morálne a etické základy športu, ako aj ľudskú dôstojnosť a bezpečnosť tých, ktorí sa športových činností zúčastňujú, chráni šport, športovcov pred akýmkoľvek zneužívaním, ktoré sleduje politické, komerčné a finančné ciele a pred akýmkoľvek zneužívaním a hanobením, vrátane zneužívania drog a to všetko v priebehu celého roka,
- E) **podporuje školy** pri zabezpečovaní bezpečného a zdravotne nezávadného prostredia pre telesné cvičenia a šport na školách

Hlavné ciele a priority

- ❖ Koordinačná a metodická činnosť aktivít obcí, škôl, športových a iných subjektov zabezpečujúcich úlohy v oblasti regionálnej telesnej kultúry
- ❖ Podpora organizovania športových podujatí a iných aktivít TK regionálneho, celoštátneho, alebo medzinárodného významu v kraji
- ❖ Zlepšenie alarmujúceho stavu športovania a pohybových návykov detí a mládeže počas i mimo vyučovania
- ❖ Podpora výstavby a prevádzkovania športových zariadení v zriaďovaných školách, a v spolupráci s obcami, občianskymi združeniami a s národnými športovými zväzmi aj športovej infraštruktúry v kraji
- ❖ Výstavba viacúčelovej športovej haly a krytej plavárne v Bratislave
- ❖ Rozvoj starostlivosti o TK v zriaďovaných školách, podpora školských športových súťaží a využívania športových zariadení na TK obyvateľstva v čase mimo vyučovania
- ❖ Vytvorenie programovo – projektového systému finančnej podpory zo strany BSK
- ❖ Spolupráca a zjednotenie všetkých zainteresovaných subjektov na rozvoji regionálneho športu v BSK
- ❖ Zriadenie Regionálnej športovej rady, ako poradného orgánu predsedu BSK, dozorujúceho a usmerňujúceho rozvoj a plnenie úloh regionálnej TK v BSK

Školská telesná výchova, školský šport a športovo-talentovaná mládež

Strategické ciele

Cieľom školskej TV ako vyučovacieho predmetu je zabezpečiť harmonický a zdravý vývin detí a mládeže. Cieľom školského športu je rozvinúť záujmy detí a mládeže v oblasti športu, vyhľadávanie talentov, ale aj zapojenie menej talentovaných a handicapovaných do školských, ale aj iných športových súťaží.

- Zvýšiť úroveň vyučovania TV i mimovyučovacích záujmových foriem, vytvoriť efektívny systém kontroly vyučovacieho procesu TV
- Zlepšiť materiálno – technické zabezpečenie vyučovania TV i mimovyučovacích, záujmových aktivít – športové náradie a náčinie, výstavba a údržba školských športovísk – viacúčelové ihriská, bazény, atletické štadióny
- Vytvoriť podmienky nájmu školských športových objektov s možnosťou ponechania finančných prostriedkov školám na úhradu prevádzky a podpory športu
- Zlepšiť podmienky (legislatívne, materiálne, personálne) pre organizovanie kurzových foriem vyučovania
- Zvýšiť mieru využiteľnosti školských športových zariadení občianskymi združeniami, rodičovskými aktivitami pri zapájaní detí a mládeže do pohybových aktivít
- Zlepšiť úroveň finančného a morálneho ocenenia učiteľov TV, hlavne v súvislosti

- s vedením záujmovej činnosti v mimovyučovacom čase
- Zvýšiť počet záujmových útvarov a tiež útvarov športovo – talentovanej mládeže, s realizáciou činnosti na školách všetkých stupňov
- Propagovať športové aktivity a zdravý životný štýl na školách
- Zamedziť zvyšovaniu počtu necvičiacich žiakov – oslobodených od TV
- V súlade s pripravovanými dlhodobými koncepciami vo výchovno-vzdelávacom systéme na základných, stredných a vysokých školách v SR, prispôbiť súčasným potrebám prípravu učiteľov TV, trénerov a cvičiteľov, s cieľom zvyšovania úrovne výchovno-vzdelávacieho procesu TV
- Vytvoriť efektívny systém kontroly vyučovacieho procesu TV riadiacimi orgánmi škôl, regionálnou i štátnou školskou inšpekciou s cieľom zvýšenia úrovne výchovno-vzdelávacieho procesu TV
- Zefektívniť systém školských športových súťaží v súčinnosti všetkých zainteresovaných, predovšetkým so zapojením športových zväzov
- Zabezpečiť rozvoj pohybových schopností a návykov talentovanej mládeže, ich prípravu až po úroveň vrcholového športu a štátnej športovej reprezentácie a pre medzinárodnú výmenu mládeže prostredníctvom športu.

Úlohy, opatrenia a návrhy riešenia

- ✓ Zvýšenie počtu hodín TV v čo najväčšej možnej miere v rámci vzdelávacích programov na školách v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK
- ✓ Realizácia Systému podpory organizovania záujmovej TV (odmeňovanie učiteľov) zo strany BSK
- ✓ Organizovať kurzové formy výučby TV na školách BSK – lyžiarsky, plavecký výcvik, kurz ochrany človeka a prírody, ochrana života a zdravia
- ✓ Zaradenie necvičiacich žiakov do kategórie zdravotná TV, ako integrálnej súčasti školskej TV
- ✓ Zabezpečiť na školách širokú škálu pohybových činností v zmysle potrieb príslušnej vekovej kategórie a módnych trendov
- ✓ Zriaďovanie záujmových útvarov detí a mládeže a útvarov športovo-talentovanej mládeže – strediská záujmovej činnosti, športové triedy, športové akademie, školské športové kluby, a iné
- ✓ Vytvoriť všestranné podmienky na tvorbu športových krúžkov, školských športových klubov, športových tried a iných záujmových útvarov s cieľom širšieho zapojenia žiakov do mimovyučovacích foriem športu
- ✓ Upraviť pravidlá prenájmu školských športových zariadení v prospech subjektov organizujúcich prospešné pohybové aktivity pre deti a mládež
- ✓ Podporiť organizovanie a spolupodieľať sa na riadení školských športových súťaží, skvalitniť a finančne zabezpečiť systém športových súťaží na všetkých typoch škôl
- ✓ Realizovať projekt „Otvorená škola – oblasť športu“ – sprístupnenie športových areálov kôľ deťom mládeži a dospelým
- ✓ Vypracovať analýzu stavu športových zariadení škôl a časový harmonogram opráv a rekonštrukcií, v zmysle rozpočtu BSK každoročne realizovať údržbu a rekonštrukciu na týchto zariadeniach
- ✓ Organizovať podujatie „Ocenenie najúspešnejších žiakov stredných škôl BSK“, v spolupráci s KŠÚ, s cieľom oceniť mimoriadne úspechy žiakov na medzinárodnej a republikovej úrovni, v školských súťažiach a voľnočasových aktivitách
- ✓ Organizovať súťaže mládežníckych výberov partnerských krajov BSK v rámci medzinárodnej spolupráce „O pohár predsedu BSK“.

Šport pre všetkých, výkonnostný, vrcholový šport a reprezentácia

Strategické ciele

Cieľom športu pre všetkých je rozvoj tých foriem telesnej výchovy a športu, ktoré svojimi prostriedkami prispievajú k regenerácii telesných a duševných síl človeka, k upevneniu jeho zdravia a k zvyšovaniu jeho telesnej zdatnosti. Charakteristickou črtou športu pre všetkých je pohybový program, ktorým sa prezentuje spoločnosti a ktorý je prístupný všetkým vekovým a sociálnym skupinám obyvateľstva.

Cieľom výkonnostného športu, popri pravidelnom športovaní strednej a staršej generácie obyvateľstva, je príprava novej generácie športovcov a vytvorenie podmienok pre úspešnú mládežnícku základňu budúcej reprezentácie.

Cieľom v oblasti vrcholového športu a reprezentácie je vytvoriť predpoklad pre zabezpečenie úspešnej športovej reprezentácie SR.

- Vytvorenie inštitucionálnych, sociálnych a materiálnych podmienok pre každého športujúceho občana
- Rozširovanie materiálno – technickej základne ŠPV budovaním a prevádzkovaním športových objektov
- Koordinácia právnických a fyzických osôb pôsobiacich v oblasti ŠPV
- Zvýšiť úroveň informovanosti občanov BSK o realizovaných športových podujatiach a rekreačných pohybových aktivitách, zlepšenie propagácie športu ako celku
- Podporu ŠPV zamerať prioritne na vytváranie podmienok, rozvoj a rozširovanie masovej základne rekreačných športovcov
- Vytvoriť lepšie podmienky pre realizáciu celej sféry výkonnostného športu a zabezpečiť dostatok kvalitných trénerov, cvičiteľov, inštruktorov pre túto sféru
- Zlepšiť starostlivosť o kvalifikovaných odborníkov, trénerov, cvičiteľov v telovýchovnom, turistickom a športovom hnutí, zabezpečiť ich primerané spoločenské a finančné ocenenie, vzdelávanie ich a iných dobrovoľníkov
- Orientovať činnosť Regionálnej športovej rady BSK prioritne na oblasť ŠPV a realizáciu cieľov, opatrení a východísk Konceptie...
- Výraznejšie podporovať tie subjekty, ktoré sa zameriavajú na deti a mládež, a ktoré organizujú aj verejne prístupné akcie pre neorganizovaných záujemcov
- Navrhnuť komplexný krajský systém rozvoja ŠPV vrátane jeho finančnej podpory. Toto opatrenie realizovať v prípade realizácie delimitácie finančných prostriedkov z úrovne MŠ SR
- Sprístupnenie športových zariadení a športových plôch širokej verejnosti podľa vzoru projektu Otvorená škola – oblasť športu, za spolupráce s riaditeľmi škôl
- Vytvorenie primeraného informačného systému regionálneho športu

Úlohy, opatrenia a návrhy riešenia

- ✓ Podpora výstavby, rekonštrukcie, údržby športových plôch a zariadení, viacúčelových i nenáročných ihrísk, cyklistických, lyžiarskych, vodáckych a turistických trás
- ✓ Výstavba viacúčelovej športovej haly a krytej plavárne v Bratislave
- ✓ Podpora projektov záujmovo – prospešných pohybových programov pre rôzne vekové skupiny
- ✓ Organizácia, zabezpečenie a podpora akcií a podujatí pre neorganizovanú verejnosť vo sfére rekreačného športu

- ✓ Podpora činnosti základných článkov, klubov a oddielov aktivizujúcich sa vo všetkých oblastiach športu
- ✓ Prostredníctvom Regionálnej športovej rady vytvoriť informačnú databázu regionálneho športu
- ✓ Koordinovať činnosť a aktivity športových a telovýchovných subjektov na báze vzájomnej spolupráce
- ✓ Rozšíriť spoluprácu s médiami pri formovaní zdravého životného štýlu
- ✓ Príspevky na rekonštrukciu, údržbu a vybavenie športových objektov a zariadení využívaných k tréningovej a súťažnej činnosti na úrovni výkonnostného a vrcholového športu
- ✓ Podpora projektov vytvárania materiálno – technických podmienok na tvorbu a prevádzku nenáročných športových a telovýchovných objektov, participácia BSK na rozvoji siete verejných telovýchovných zariadení - športových hál, ihrísk, prírodných kúpalísk, areálov zdravia a pod.
- ✓ Realizácia budovania cyklotrás v zmysle Koncepcie rozvoja siete cyklotrás na území BSK
- ✓ Postupne zvyšovať finančné dotácie na zabezpečenie a plnenie uvedených cieľov, úloh a opatrení
- ✓ Spolupracovať s príslušnými rezortmi, miestnou samosprávou, investormi a občianskymi združeniami pri napĺňaní stanovených cieľov, pri využívaní programov a fondov na zabezpečenie jednotlivých športových oblastí
- ✓ Participovať na financovaní prípravy a účasti vrcholových športovcov – reprezentantov na najvýznamnejších medzinárodných podujatiach
- ✓ Rozšíriť spoluprácu BSK aj prostredníctvom Regionálnej športovej rady so športovými zväzmi

4. Financovanie športu a zámerov koncepcie

Dominantným princípom financovania všetkých oblastí športu, aj v súčasnej dobe najviac uplatňovaného programového rozpočtovania, financovania podpory konkrétnych programov, je jednoznačne viaczdrojové financovanie.

V SR šport z verejných, súkromných a iných zdrojov finančne zabezpečujú najmä Ministerstvo školstva SR, ostatné rezorty - MO SR, MV SR, MZ SR, MH SR, samosprávne kraje, Krajské školské úrady, mestá a obce, podnikatelia v oblasti športu, všetky stupne a druhy škôl, občianske združenia v oblasti športu, TJ a kluby, športové zväzy, iné organizácie a neorganizovaní účastníci rôznych aktivít.

Veľmi dôležitým a významným krokom pre uskutočnenie zmien v oblasti športu bolo prijatie zákona č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Cieľom tohto zákona bolo definovať úlohy štátu, základné priority jeho podpory, úlohy ďalších právnických osôb, predovšetkým národných športových zväzov, samosprávy, zaoberá sa financovaním športu, určuje informačné povinnosti subjektov pôsobiacich v športe. Na zákon bude nadväzovať viacero predpisov, konkrétnych projektov a reálnych rozhodnutí.

Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov Ministerstvo školstva SR, ako ústredný orgán štátnej správy pre oblasť športu bude poskytovať dotácie na:

- a) zabezpečenie športovej reprezentácie, na starostlivosť o športové talenty a na ich zdravotnú starostlivosť,
- b) zabezpečenie organizovania športových súťaží a športových podujatí,
- c) zabezpečenie športovania detí mimo školského vyučovania,
- d) financovanie športovej infraštruktúry osobitného významu,
- e) vzdelávanie odborníkov v športe,
- f) preventívne opatrenia v boji proti dopingu v športe.

Finančné prostriedky, aj pre potreby samosprávy, sa budú zo štátneho rozpočtu poskytovať predovšetkým formou dotácií, výzvami na predkladanie žiadostí na príslušné kalendárne roky.

Bratislavský samosprávny kraj v zmysle plnenia úloh v rozvoji regionálneho športu vymedzených príslušnou legislatívou, vlastnou koncepciou a programom rozvoja športu v kraji, regionálnych tradícií športu a telovýchovy, mimo využívania zdrojov EÚ, verejných zdrojov SR, sponzorských darov, bude z vlastných zdrojov v najbližšom období podporovať oblasť športu formou už platného VZN BSK č.8/2005 o poskytovaní dotácií, prostredníctvom pripravovaného VZN BSK o poskytnutí dotácie na rozvoj športu a tiež z rozpočtovaných prostriedkov Odboru školstva, mládeže a športu, program šport.

Priority nášho financovania oblasti športu v regióne a oprávnenosť podpory iných subjektov aktivizujúcich sa v oblasti športu na území BSK bude spočívať v napĺňaní obsahu a zásad týchto projektov:

1. Projekty v oblasti zabezpečenia športovania detí a mládeže počas i mimo školského vyučovania

- podpora organizovaných postupových alebo dlhodobých športových súťaží škôl v rôznych športoch so zámerom zapojenia čo najväčšieho počtu detí do organizovaného športovania a vytvorenie základne pre výber talentov
- podpora organizovania a vytvárania pravidelných mimovyučovacích pohybových aktivít pre žiakov na školách v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK formou príspevkov na mzdový fond pre učiteľov TV a iných aktivistov, podieľajúcich sa na uvedených aktivitách pravidelne, počas celého roka,

s garanciou a detailným vyhodnotením týchto aktivít riaditeľom školy na konci školského a kalendárneho roka

- podpora projektu Olympijských festivalov detí a mládeže Slovenska, systému športových súťaží škôl v rôznych športoch so zámerom výchovy detí a mládeže prostredníctvom športu, propagácia olympijských ideálov medzi deťmi a mládežou
- podpora projektu Otvorená škola – oblasť športu, záujmovej a krúžkovej športovej činnosti na školách a zapojenie detí do pohybových aktivít
- podpora mladých talentovaných športovcov, individuálna alebo prostredníctvom športových tried, športových škôl, centier talentovanej mládeže a športových klubov, so zámerom budúcej úspešnej športovej reprezentácie

2. Projekty rekreačného športu – športu pre všetkých, výkonnostného, vrcholového športu a reprezentácie

- podpora organizácie, zabezpečenia akcií a podujatí pre neorganizovanú verejnosť vo sfére rekreačného športu
- podpora podujatí regionálneho výkonnostného športu ako formy organizovanej činnosti OZ, TJ, ŠK a iných subjektov v pravidelných súťažiach regiónu
- podpora projektov organizačného zabezpečenia podujatí celoštátneho a medzinárodného významu vo sfére vrcholového a výkonnostného športu uskutočnených v regióne BSK
- podpora účasti vybraných kolektívov, ako zástupcov BSK na športových podujatiach organizovaných v rámci projektov medzinárodnej spolupráce, predovšetkým s partnerskými regiónmi BSK

3. Projekty materiálo – technického zabezpečenia a investícií

- podpora materiálo – technického zabezpečenia športovým náradím a náčiním pre školy BSK
- podpora financovania výstavby, rekonštrukcie, údržby a prevádzky školských športových zariadení a plôch
- podpora výstavby, rekonštrukcie, údržby a vybavenia športových objektov a zariadení využívaných k tréningovej a súťažnej činnosti na úrovni výkonnostného a vrcholového športu
- podpora projektov vytvárania materiálo – technických podmienok na tvorbu a prevádzku nenáročných športových a telovýchovných objektov, participácia BSK na rozvoji siete verejných telovýchovných zariadení – športových hál, ihrísk, prírodných kúpalísk, areálov zdravia a pod.
- podpora budovania športovej infraštruktúry pre potreby organizovania významných medzinárodných športových podujatí v BSK

4. Projekty prierezových činností v športe - vzdelávanie, športová diplomacia

- podpora organizácie významných medzinárodných podujatí v BSK z hľadiska športovej diplomacie (valné zhromaždenie alebo zasadanie výkonného orgánu medzinárodnej organizácie), vzdelávania (medzinárodný kongres, konferencia, seminár) a pod. Projekty zamerané na podporu vzdelávania prostredníctvom publikačnej, edičnej, vydavateľskej a muzeálnej činnosti.

Pri rozhodovaní o poskytnutí finančných prostriedkov z rozpočtu BSK bude nevyhnutné zohľadňovať predovšetkým nasledovné kritériá:

- a) podmienky na rozvoj športového odvetvia v konkrétnej škole, obci, resp. lokalite, vrátane posúdenia ľudských zdrojov, tradície, dlhodobu dosahovaných výsledkov a udržateľnosti,
- b) náročnosť športového odvetvia na materiálo-technické zabezpečenie,

- c) počet zapojených účastníkov na akcii, podujatí,
- d) úspešnosť športového odvetvia, resp. športových reprezentantov na olympijských hrách, majstrovstvách sveta, majstrovstvách Európy a ďalších obdobných významných medzinárodných športových podujatiach,
- e) domáca a medzinárodná popularita športového odvetvia a priorita programu rozvoja regiónu v oblasti športových odvetví,
- f) technický stav, amortizácia a zastaranosť stavieb a športových zariadení,
- g) bezpečnosť športovcov a ďalších účastníkov športových podujatí,
- h) výška spolufinancovania z iných zdrojov.

Záver

Na záver musíme konštatovať, že priority NPRŠ v SR na roky 2001 – 2010, počas jeho uplatňovania vo všetkých sférach spoločenského života, aj málo spojených so športom, nedarí sa až do súčasnosti naplňať. Nielen snaha o zjednotenie športového hnutia na Slovensku, ale aj realizácia cieľov z pohľadu všestranne pozitívneho vplyvu športu na osobnosť a samotný život človeka, za posledné roky naďalej pokrívajú.

Pravdepodobne náročnosť transformačných procesov celej spoločnosti vniesla aj do oblasti starostlivosti o šport, ale aj do sféry zužitkovania jeho pozitívneho vplyvu na človeka, teda do procesov v oblasti športu na všetkých úrovniach, mnoho komplikácií.

Preniesť zodpovednosť za starostlivosť o šport zo strany štátu predovšetkým na územnú, miestnu a záujmovú samosprávu nie je možné bez systémového doriešenia financovania.

Zapojenie samospráv krajov, miest a obcí do celkového riadenia, koordinácie, rozvoja športu na príslušnej úrovni, aj vplyvom uvedeného je akosi stále na začiatku, čo sa len ťažko zmení k lepšiemu bez jednoznačne akčnejšej športovej politiky ústredného orgánu riadenia športu.

Pravdepodobne v istom zmysle tiež len akčnosť štátu v určitých formách zmien dlhodobo pretrvávajúci stav nespolupráce, zlej komunikácie väčšej časti záujmovej samosprávy, prejavom čoho sú neustále dohady o poslaní a úlohách jednotlivých subjektov, predstavy o modeloch fungovania štátnej správy a samosprávy v oblasti športu.

Absencia vymedzenia jednoznačnej zodpovednosti za plnenie konkrétnych úloh, spojená v mnohých prípadoch športových subjektov so žiadnou, alebo len čiastočnou transparentnosťou vlastného financovania, má za následok málo efektívny rozvoj hlavne regionálneho športu, čo v súčasnom programovom financovaní športu vedie ku nekoordinovanému a neefektívnemu využívaniu aj toho minima, hlavne verejných financií, vyčlenených pre šport.

Aj napriek všetkým negatívnym skutočnostiam uvedeným v našej analýze, v snahe zlepšiť súčasný stav, veríme v aktuálnosť výroku slávneho P. Coubertina: „Šport nie je žiadnou luxusnou zábavou, činnosťou pre zámožných jedincov ani formou, ako svalmi kompenzovať duševnú prácu. Dáva každému mužovi, žene či dieťaťu príležitosť na zdokonalenie nehl'adiac na ich profesiu alebo miesto na svete. Je prirodzenou súčasťou všetkých rovnako, v rovnakej miere a nemôže byť ničím nahradený“.